

ŠESTO SREČANJE MLADIH ZADRUŽNIKOV

Od 24. do 25. julija bo na Vranskem že tradicionalno srečanje mladih zadružnikov Slovenije. Za letošnje srečanje se je prijavilo 44 ekip iz raznih krajev Slovenije, sodelovanje pa so napovedali tudi mladi iz sosednje Avstrije in Italije.

Vse kaže, da bodo tudi letošnje prireditve na Vranskem privabile veliko število gostov, saj gre za osrednje srečanje slovenske kmečke mladine.

V soboto bo v gradu Podgrad večer kmečke kuhinje s 24 sodelujočimi ekipami. Omenili bi še posvet o položaju mladih v kmetijstvu in splet zanimivih kmečkih iger.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1982

1119820619,7

COBISS

eto V
Številka 7
Julij 1982

SAVINJSKI OBČAN

»Savinjski občan« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Ureja uredniški odbor: Jože Jan (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Lojze Trstenjak, Elza Golob, Franci Ježovnik, Marjan Vidmar, Zdenko Puncer, Kristijan Markovič, Franc Izlakar, Irena Terglav, Cveta Mikuz, Milan Zolnir, Nevenka Zohar.

Naslov uredništva: Žalec, Ulica heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan, Tisk: ČGP VEČER Maribor

Naklada: 10.500 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 je časnik »Savinjski občan« oproščen prometa davka.

JUGOSLOVANSKI

SIMPOZIJ

O HMELJARSTVU

Žalec je bil 23. in 24. junija gostitelj skupščine občine Žalec pa pokrovitelj V. jugoslovanskega simpozija o hmeljarstvu.

Zbrani strokovnjaki so v dveh dneh z zanimanjem spremljali vrsto koristnih predavanj ter izmenjali bogate izkušnje, ogledali pa so si tudi hmeljišča v Savinjski dolini ter bili gostje pri predsedniku skupščine občine Žalec Viljemu Petku. Lahko zapišemo, da je simpozij v celoti dosegel svoj namen, saj je sprejel vrsto zaključkov, ki bodo koristili hmeljarjem in njihovim organizacijam, tako na področju proizvodnje kot uspešnega plasmana hmelja na zahtevnih inozemskih tržiščih.

Ko so obravnavali položaj hmelja na svetovnih tržiščih so se soočili s proizvodnjo hmelja in prodaje v preteklih dveh letih. Nenormalno visoke cene je dosegla prodaja letnika 1980, ki pa je že v naslednjem letu močno padla, kar sicer ni bil odraz dejanske ponudbe in povpraševanja.

Vzrok za padec cen v letu 1981 naj bi bila recesija, ki pesti zapadni svet, visoke obresti za obratne kredite, ki ne dopuščajo dosedanjih zalog, pa tudi pomanjkanja deviz za nakup hmelja na zapadnem trgu.

Svetovni pridelek hmelja v letu 1981 je znašal cca 130.015 ton, kar je za 10 odstotkov več kot predlanskim. Pri lanskem boljši letini sta bili najbolj prizadeti Nemčija in ZDA, torej tam, kjer so površine s hmeljem najbolj razširili in kjer so zaradi večjega pridelka hmelja za prodajo na voljo večje količine po nizkih dnevnih cenah. Gospodarski uspeh zadrug in trgovcev je izostal, saj je prodaja izkazala celo negativno bilanco.

V ZDA ni bilo več mesecev opaziti nobenega povpraševanja in šele potlej, ko

se je pri njih porušil sistem cen, so lahko prodali velik pridelek hmelja. Razmere v ZDA so bile vzrok, da so cene hmelja padle tudi na evropskem trgu, kar je hkrati pripomoglo k poslabšanju cen pri zaključkih za naslednja leta.

Pesimizem, ki se je zadnje mesece razširil med pridelovalci hmelja zaradi preobsežnih hmeljskih površin in obilnih pridelkov, spremlja tudi obnašanje pivovarn glede nakupa hmelja do leta 1984. Pivovarne v svetu lahko v naslednjih letih pričakujejo zagotovljeno preskrbo s hmeljem na podlagi srednjeročnih pogodb.

Za našo slovensko proizvodnjo hmelja in njeno prodajo bo treba upoštevati in se podrediti temu, da letno pridelamo okrog 3 % svetovne proizvodnje, in da ob pridelku 3.800 do 3.900 ton prodamo do 35 % hmelja domačim pivovarnam, ostane — 65 % — pa izvozimo na tuje. Zunaj pa je treba vnaprej prodajati 80 do 90 % hmelja za dobo 3 do 5 let, če nečemo prevzeti rizika, da pridelka v normalnih in zelo dobrih letih ne bo možno prodati. Zato mora Poslovna skupnost za hmeljarstvo temeljito poznati tržne navade in zakonitosti, ko odobrava preprodaje za izvoz in domače potrebe.

Poseben poudarek zasluži sortna problematika, ki je pravzaprav prisotna vsa leta, od kar prodajamo sorte hmelja programa A. Reči smemo, da so se te vrste hmelja, posebno še durara, dobro obnesle in dosegle dober plasman na zunanjem trgu. Aurora kvaliteto in količinsko dominira v naših vrstah hmelja in je v svetu zelo priljubljena. Kupci jo iščejo zaradi arome in bogatih alfa smol. Za hmeljenje piva z naravnim hmeljem pa še vedno zahtevajo predvsem golding (povzetek iz referata Miša Bobovnika) Tk.

Kljub toči obetavna žetev

Žetev je tudi v naši dolini v polnem razmahu. Pod kombajni pada zlato rumeno klasje. Komaj smo poželi ječmen, že je dozorela pšenica. S pomočjo kombajnov bo možno žetev pravočasno opraviti.

Čeprav je za celovito oceno pridelka še prezgodaj, so napovedi kljub nedavni toči, ki je v žalski občini zajela in prizadela 250 ha pšenice, še kar obetavne.

Minulo jesen smo posejali pšenico na znatno večjih površinah kot v prejšnjih letih in smo po skrbno opravljeni setvi ter drugih agrotehničnih ukrepih dočakali dobro žetev. Odkupna cena za pšenico je znana in tako se hkrati z žetvijo začne odkup viškov pšenice. Kako pomembno je, da z odkupom zajamemo vse razpoložljive viške pšenice po dogovorjenih cenah, lahko sklepamo po najnovejših ukrepih ZIS, ki je za morebitne prekupčevalce in verižnike napovedal ostre kazni.

Res ne gre, da bi ob dobrem pridelku pšenice še naprej reševali vprašanje preskrbe z uvozom pšenice, doma pa z njo krmili živino, kot se je to dogajalo prejšnja leta.

Kmetje kooperanti v žalski občini so že ob jesenski setvi z zadrugo sklenili pogodbe za odkup viškov pšenice na površini 174 ha, vendar je bilo dejansko posejane pšenice precej več. Z družbenim sek-

torjem, ki bo pospravil pšenico z 244 ha, računajo lahko s 500 ha pšenice. Kmetje v obrobni krajih sicer pšenice (razen posameznih primerov) ne bodo prodali, ker jo bodo potrebovali za lastno prehrano, vendar ob tem ne bodo kupovali kruha.

Po prvih napovedih naj bi znašal povprečni hektarski donos rodnejših sort pšenice 50 mte na hektar, ponekod pa tudi več. To pa pomeni, da tudi v naših razmerah, kjer pšenica ni glavna poljska kul-

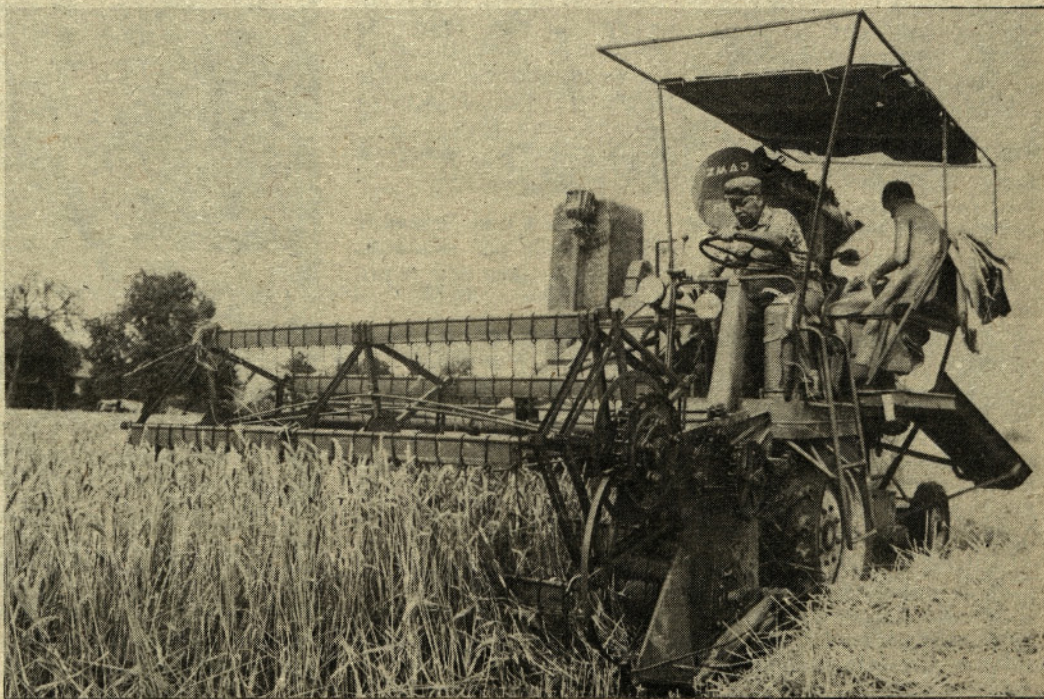
tura, lahko računamo z izdatnimi viški. Omeniti velja tudi, da bomo na 60 ha pridelali semensko pšenico.

Škoda, da je letošnji obetavni pridelek pšenice precej oskubila toča. Po sedanjih ocenah bo družbeni sektor pospravil za 300 ton manjši pridelek pšenice, celotni izpad v žalski občini pa cenijo na 500 ton.

Ob letošnjem dobrem pridelku (kjer ni bilo toče) niso odveč pravočasne priprave na jesensko setev. Čeprav bomo

še naprej dajali prednost proizvodnji hmelja in krmnim rastlinam za potrebe živinoreje, bo v kmetijskem kolobarju tudi pšenica zavzemala pomembno mesto. V proizvodni plan kaže zajeti tudi obrobne kmetije, skratka vsa tista kmetijska območja, kjer pšenica dobro uspeva in daje povprečni pridelek.

V sedanjih pogojih pridelati kar največ pšenice za potrebe lastne prehrane je dolgoročna naloga, ki jo kaže dosledno uresničevati. L. Trstenjak

20. praznovanje hmeljarjev

Od 6. do 8. avgusta se bodo v Žalcu in Braslovčah zvrstile prireditve v okviru praznovanja dneva hmeljarjev. To bo že dvajseto praznovanje, ki bo privabilo hmeljarje in druge goste iz vseh krajev Slovenije. Osrednje praznovanje bo v nedeljo, 8. avgusta, na prireditvenem prostoru v Braslovčah.

Že v petek, 6. avgusta, bodo odprli razstavo inovacij, ki bo prikazala iznajdbe in izboljšave na področju hmeljarstva in kmetijstva v zadnjih letih, s podarkom na tistih inovacijah, ki še niso bile prikazane. Ta dan bo tudi posvet hmeljarskih tehnologov Slovenije. Po posvetu si bodo udeleženci ogledali razstavo inovacij, zavrteli pa jim bodo

tudi film s prikazom dosedanjih hmeljarskih praznikov.

V soboto, 7. avgusta, bodo odprli razstavo starega orodja in razstavo likovnih del domačih umetnikov, zvečer pa bo na prireditvenem prostoru kulturni program s prikazom starih običajev, za zaključek pa še zabavni program.

Na sam praznik, to je v nedeljo dopoldne, bo tekmovanje mladih hmeljarjev v različnih veščinah. Pripravljajo ga mladi zadružniki iz širšega področja. Zvečer pred osrednjim praznikom bo v Žalcu že tradicionalno srečanje slovenskih hmeljarjev, na katerem bodo med drugim podelili priznanja najuspešnejšim proizvajalcem hmelja — hmeljarjem v minuli sezoni.

Po končanem tekmovanju mladih v hmeljarskih veščinah pa bo v nedeljo ob 14. uri krenila skozi Braslovče pisana povorka voz s prikazom nekdanjih hmeljarskih opravil. Povorka naj bi krenila iz Pariželj ali celo iz Polzele in se zaustavila na osrednjem prireditvenem prostoru v Braslovčah.

Tu bosta zbrane pozdravila predstavnik Hmezada in Poslovne skupnosti. Sledila bo predaja starešinstva in razglasitev spremljevalke (hmeljske princeze) in izida tekmovanj ter progositev najlepšega voza, ki je sodeloval v povorki. Praznovanje bodo sklenili s kulturnim programom z nastopom folklorne in pevcev in s sproščeno ljudsko zabavo. Tk. L.

Pogin rib

V juniju so se v ribniku Presarje pojavile mrtve ribe. Ribiška družina je takoj postala pozorna in na pomoč poklicala Republiški zavod za ribištvo. Ugotovljeno je namreč bilo, da so se na ribje škrge priselali drobni zajedavci, kar je pogost pojav v kumulacijskih vodah. Z dvakratno razkužitvijo jezera so preprečili pogin rib, tako se je sedaj stanje popolnoma normaliziralo.

Naj še povemo, da je od 20. junija dalje dovoljen športni ribolov, ki privablja veno več ljubiteljev tega športa. Ribiška družina pa opozarja ribiče, da so dolžni markirano podust takoj vrniti v vodo in o tem obvestiti vodstvo družine.

NEURJE S TOČO NAD ŽALSKO OBČINO

LEDENA UJMA OKLESTILA PRIDELKE

29. junija naši občani zlepa ne bodo pozabili. Tega dne je namreč ob 16.45 zajelo širšo območje žalske občine hudo neurje s kot orehi debelo točo, ki je temeljito oklestila letos obetajoče pridelke pšenice, hmelja, povrtnin in krmnih rastlin. V krajih, kjer se je toča najhujše razdivjala in v celoti uničila pridelke, so med tem že preorali zemljišča in posejali nove kulture. Vse druge poškodovane kulture pa so poskrpili. skratka, storjeno je bilo vse za ublažitev nesreče.

Po najnovejših, sicer še neuradnih podatkih je toča povzročila gospodarstvu žalske občine 210 milijonov dinarjev — Podvzeti so vsi možni ukrepi za ublažitev škode.

Po najnovejših podatkih, ki so nam jih posredovale službe skupščine občine Žalec, znaša nastala škoda okrog 210 milijonov dinarjev. Kot ugotavljajo, je toča zajela 255 ha pšeničnih polj in uničila 739 ton pridelka. Hmelja bo na 407 ha tudi za 473 ton manj, kot so obetala hmeljišča; na 142 ha s povrtninami ocenjuje škodo na uničenih 579 ton pridelka. Na 1147 ha travnikov in koruznih polj je toča stolkla 7.897 ton krmnih rastlin. Uničenih je 74.400

hmeljskih ukoreninjenec, v sadovnjakih bo za 1533 ton manj sadja, velika škoda je tudi na vinski trti, saj je toča zajela 61 ha vinogradov.

Tako znaša skupna škoda na kmetijski proizvodnji 183

milijonov dinarjev. Posledice poškodb na večletnih oziroma dolgoletnih nasadih se bodo nedvomno poznale tudi naslednja leta.

Skupščina občine Žalec si prizadeva po svojih močeh

pomagati prizadetim kmetijskim proizvajalcem, polne roke dela pa ima tudi kmetijska strokovna služba. O nadaljnjih ukrepih bomo poročali v naslednji številki.

Tk. Le.

Takole je ledena ujma oklestila nasade koruze v Savinjski dolini. (T. Tavčar)

POTRES V NAŠI DOLINI

Najstarejši prebivalci naše občine ne pomnijo, da bi se kdaj tako tresla tla kot tisto prvo soboto v juliju. Ni bilo prebivalca Prebolda, Polzele, Zalca in še posebno Šempetra, ki ne bi nekaj minut pred petnajsto uro zapustil stanovanja in se umaknil na prosto ter ugibal, kaj se sploh dogaja.

Vendar je bilo takrat, ob 14.42, že vsega konec. Seizmološki instrumenti na Golovcu so zabeležili potres šeste stopnje po Mercallijevi lestvici z epicentrom v naselju Šempeter.

Tam je sunek spremljala še močna eksplozija, ki je vnesla med prebivalstvo negotovost in veliko preplaha. Sprva so mislili, da je eksplodiral kakšen objekt in šele po nekaj urah so izvedeli, za kaj je sploh šlo. Takoj po dogodkih se je po navodilu občinskega štaba CZ sestal krajevni štab v Šempetru, ki je začel nemudoma ukrepati. Na srečo poškodovancev niso odkrili, zabeležili pa so precejšnjo škodo. Predvidevajo, da je poškodovanih preko 100 zgradb, od katerih so štiri močno, in sicer: zgradba pošte, gostilna Cvenk, Kuharjeva zgradba in zgradba hišne številke 10.

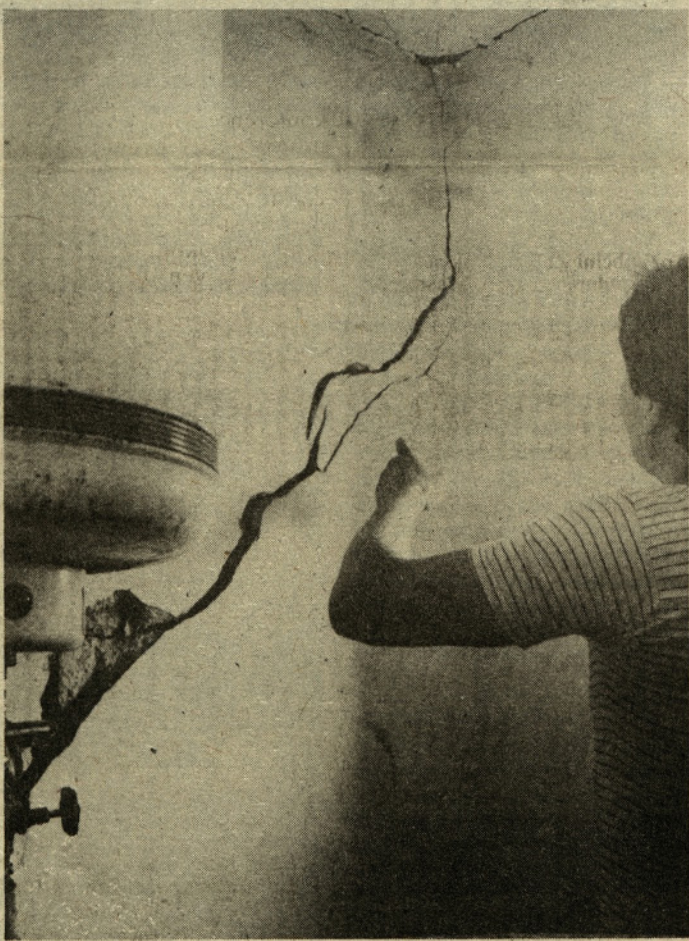
Franc Strmečki, ki stanuje v

hiši št. 10, nam je ob našem obisku povedal:

— S svojo štiričlansko družino sem bil na obisku pri sorodnikih na Bizelskem in za potres sploh nisem vedel. Povedali so mi šele v Žalcu, vendar takrat še slutil nisem, kaj me bo čakalo doma. Po posteljah je ležal omet, v steni edine sobe pa velika razpoka, ki se je še povečevala. Tudi kopalnica je bila popolnoma uničena. Ni nam preostalo drugega, kot da se za nekaj dni preselimo k sestri. Tudi ostali stanovalci niso dosti na boljšem. Že deset let čakamo na stanovanje.

V gostilni Cvenk je močno poškodovanih pet sob. Gospodinja Marjana nam je pripovedovala:

— Mislija sem, da se podira gospodarsko poslopje, ko mi je pri spravi sena naenkrat zmanjkalo tal pod nogami. Ne vem, kako sem prišla na dvorišče, spominjam pa se, da je nekdo zahteval ključ od hladilnice, ker so gostje in mama Ana, ki je bila takrat v gostilni, domnevali, da je eksplodirala bomba v hladilnici. Ne vem, kje bomo najprej pričeli s popravili, ali pri dimniku ali v razmajanih sobah.

Potresni sunek ni povzročil le vznemirjenja med ljudmi, temveč je poškodoval tudi več objektov. (E. Masnec)

SIS POD ENO STREHO

Polejte je čas dopustov, čas ko ponavadi nekoliko zamre delo v družbenopolitičnih in drugih organizacijah. Trenutne razmere v našem gospodarstvu pa nam narekujejo stalno aktivnost in ne dovoljujejo počitka. Kaže, da se tega zaveda tudi predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov, ki je na svoji zadnji seji zelo živahno in kritično obravnavalo nekatera najaktualnejša vprašanja.

V ospredju je bilo vprašanje, kako organizirati skupne službe samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Problem je bil obravnavan že v lanskem letu, prav tako je bila izvedena javna razprava in maja letos podpisan samoupravni sporazum o organiziranosti. Že od vsega začetka je predvideno, da se delo opravlja skupno preko strokovnih in planskih služb ter računovodstva, komunalne, stanovanjske in druge podobne dejavnosti pa naj bi prevzele izvajalske organizacije, zlasti Komunalno in Cestno podjetje. Nesprejemljivo je namreč dejstvo, »da se v eni skupnosti zbira in deli denar, le-ta naj gre tja, kjer se delo res izvaja,« so menili člani predsedstva. Skupne službe samoupravnih interesnih skupnosti pod eno streho bi prihranile marsikatero pot ne le samim delavcem, temveč tudi uporabnikom, čemur se zaradi dosedanje razdrobljenosti ni bilo moč izogniti.

Načelno so stvari jasne, kaže pa, da se je zataknilo v praksi. Sindikat se je odločno zavzel za to, da se reorganizacija izvede do oktobra, hkrati pa mora sprememba zagotoviti kvalitetnejše delo in preprečiti, da bi v prazno odhajala velika družbena sredstva.

V nadaljevanju so člani predsedstva spregovorili o ukrepih in aktivnostih na področju proizvodnje, izvoza in uvoza, preskrbe in vseh oblik porabe v žalski občini. Gre bolj za navodila, kako naj ravna delovne organizacije in se prilagodijo spremenjenemu gospodarskemu položaju. Med prvimi, ki so že sprejeli takšne ukrepe, je SOZD Agros, ki se zavzema za dogovore z združenimi organizacijami o izmenjavi surovin, različnem delovnem času glede na količino materiala in podobno. Sicer pa ne gre za stališča in sklepe, ki so povsem jasni, važnejše je dosledno izvrševanje že sprejetih predpisov. Pri tem pa bodo odigrale najpomembnejšo vlogo delovne organizacije in sindikalne organizacije znotraj njih.

I. Jelen

Kdaj boljša ponudba mesa?

Junij je bil suh mesec glede založenosti s svežim mesom. Gospodinjje so nejevoljne ugotavljale, da je mesa v mesnicah prekmalu zmanjkalo in v takšni situaciji je bilo slišati bodice tudi na račun živinorejcev, ki za trg niso pripravili dovolj mesnate živine.

Z novimi cenami naj bi se založenost z mesom nekoliko izboljšala in nadaljnje napovedi glede preskrbe z mesom niso črnooglede. Ko smo se o »mesni« situaciji te dni pogovarjali z direktorjem Mesnin v Celju, Andijem Gorškom, smo ugotavljali, da živina v hlevih je, le da so jo živinorejci zaradi pričakovanih višjih cen, zadrževali in tako je prišlo na trg do slabše ponudbe z mesom.

Na jim tega ni zameriti, saj že dolgo nazaj na trgu vladajo neurejene cenovne razmere. Živinorejci se pritožujejo zaradi hudo dragih močnih krmil (koruze), ki spodbujajo rentabilnost pitanja živine, zaradi občasnih podražitev, s katerimi se otepamo mesnih kriz, pa so nejevoljni tudi potrošniki, da stanja v klavniški industriji posebej ne omenjamo.

Na širšem celjskem območju (regiji) imamo tržne viške govedine (pitanci) in piščancev. Kritično pa je glede preskrbe s svinino. Z lastno prirajo prašičev pokrivamo le 3 do 5 odstotkov potreb, ostalo svinino pa je treba nabavljati na ostalih področjih Jugoslavije, kar pa v sedanji tržni situaciji in ob različnih odkupnih cenah v posameznih republikah ni lahko naloga.

Šmo pa tudi sredi nove turistične sezone in tako je bilo treba pravočasno poskrbeti za potrebne zaloge svežega mesa. Obisk inozemskih turistov na Jadranu in na sploh v Jugoslaviji je obetaven in razumljivo je, da se tuji kaj malo menijo za naše »mesne«

tegobe. Za svoj denar zahtevajo pester jedilnik: skratka, turistični kraji ne smejo čutiti pomanjkanja mesa.

Da imamo dovolj živine v hlevih, bi sklepali tudi po številu privezanih telet za pitanje. Pomeni, da v naslednjih mesecih na trgu ne bi smelo primanjkovati svežega mesa in to še posebej velja za mlado govedino in perutnino.

Da bi živinorejcem zagotovili obljubljeno stimulacijo pri pogodbenem pitanju živine, bo prispevala svoj delež širša družbena skupnost. Za vsako pridobljeno živinčev v pogodbenem pitanju znaša stimulacija po 4000 dinarjev. Premije imajo namen spodbujati živinorejce k večji proizvodnji za trg.

Če bomo dosledno uresničevali novo politiko stimuliranja živinorejcev, si bomo zagotovili nemoteno preskrbo s svežim mesom: računati pa je tudi na večji izvoz živine na inozemska tržišča. Vsaka svoj delež so dolžne primakniti tudi občine in sicer po ključu obsega potrošnje mesa. Namen ne bi bil dosežen, če bi tak delež plačevale tudi tiste občine, ki imajo izdatne viške živine oziroma mesa, marveč bodo to dolžna tista področja, v katere je to meso namenjeno.

Ob vseh teh prizadevanjih za boljšo preskrbo trga s svežim mesom se vsiljuje vprašanje, ki smo ga zastavili v naslovu: NAM BODO NOVE CENE ZAGOTOVILE BOLJŠO PRESKRBO Z MESOM? V naslednjih mesecih vsekakor, dolgoročno gledano pa bo založenost odvisna od tega, kako bomo usklajevali cenovne odnose med proizvajalci krmil (koruze), živinorejci, klavniško industrijo in potrošniki. To je žal problem, ki ga do danes nismo uspeli zadovoljivo razrešiti.

Lojze Trstenjak

PRIZNANJA SAMOUPRAVLJALCEV

Na slavnostni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Žalcu so ob dnevu samoupravljalcev podelili priznanja samoupravljalcem in srebrne znake Zveze sindikatov Slovenije. Plakete samoupravljalcev so prejeli: IGO CIZEJ iz krajevnih skupnosti Gornjega za dolgoletno uspešno delo v organih krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah, STANKO DOLAR iz krajevnih skupnosti Gotovlje — za uspešno in dolgoletno delo v organih krajevnih skupnosti in pri združenju samostojnih obrtnikov občine Žalec, MAKSIMILJAN GORŠEK iz TT Juteks Žalec za aktivno delo v organih samoupravljanja, interesnih skupnostih in društvih, ANICA JOŠOVČ iz Tovarne nogavic Polzela — za aktivno delo v organih upravljanja v TOZD in interesnih skupnostih, MILAN KONDIČ iz Gradnje Žalec za aktivno delo v organih upravljanja OZD, družbenopolitičnih skupnostih, še zlasti pri delu v mladinski organizaciji, MARIJA MASNEC iz Aera, TOZD Kemija Šempeter — za več kot 20 let aktivnega dela na področju samouprave, NEDELJKO IGNAC iz Keramične industrije Liboje — za aktivno in uspešno delo v organih samoupravljanja, za delo v skupščini ter za aktivno mentorstvo učencev v gospodarstvu v oddelku strugarne, VERA PREBIL iz OŠ Ljube Mikuš Žalec — za aktivno delo na področju samoupravljanja v okviru temeljne organizacije in VIO Žalec, EMIL PINTAR iz Hmezad Export-import Žalec za dolgoletno

aktivno delo v organih samoupravljanja delovne organizacije, za delo vodje delegacije za zbor združenega dela občinske skupščine in za aktivnost v osnovni organizaciji sindikata, FRANC ZUPAN iz Hmezada — Kmetijstvo TOZD Petrovče, DE Vrbje — za aktivno delo v organih samoupravljanja in za razvoj delegatskega sistema.

Srebrne znake so prejeli: ALOJZIJA BREKALO iz KIL Liboje — za dolgoletno delo v osnovni organizaciji, KONRAD GRADIČ iz Garant Polzela — za dolgoletno delo v raznih komisijah in odborih OOS, MARJAN LUBEJ iz TT Prebold — za vsestransko delo v samoupravnih organih in družbenih organizacijah, RAFKO MLAKAR iz Medobčinskega sindikalnega sveta Celje — za uspešno vodenje občinskega sindikalnega sveta Žalec v letih 1978—82, HILDA PREMIL iz OŠ Griže — za dolgoletno in vestno delo v OOS OŠ Griže, JANEZ PINTAR iz SIP Šempeter — za aktivno delo na področju športne rekreacije, ANTON RODE iz GG Celje — TOZD Gozdnik Žalec — za dolgoletno delo v OOS v TOZD Gozdnik Žalec, FRANC ROVŠNIK in TN Polzela — za dolgoletno delo v organih republiškega sveta Zveze sindikatov, osnovna organizacija Zveze sindikatov — delavcev zaposlenih pri samostojnih obrtnikih občine Žalec — za učinkovito delo, osnovna organizacija ZSS Slovin-Slovenijavino TOZD Žalec — za vzorno delo.

TONE TAVČAR

AKCIJA NNNP 82

Letos bomo v Sloveniji že tretjič zapored izvedli akcijo NNNP. Samozasčitne in obrambne akcije, ki naj s politično mobilizacijo ljudi krepijo zavest, pripravljenost in sposobnost članov družbe za uresničevanje pravic in dolžnosti na tem področju, so v preteklih letih veliko prispevale k podružbljanju ljudske obrambe in družbene samozasčite.

Tokrat bo večji del samozasčitnih priprav namenjen usposabljanju in osveščanju delavcev na področju prometa, požarne varnosti, organiziranju in usposabljanju narodne in civilne zaščite. Neposredni cilji letošnje akcije so preprečevanje materialne škode zaradi požarov, avtomobilskih in drugih nesreč, nesreč pri delu, naravnih nesreč in uspešnejše odpravljanje posledic nesreč.

Dolgoročni cilji akcije, ki bo trajala vse leto, pa so spodbujanje k spoštovanju predpisov, varnostnih ukrepov oz. zaostrovanje odgovornosti.

Strokovni nosilci akcije za posamezno področje so sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, skupnosti varstva pred požari, milica, štabi civilne zaščite, upravni organi za LO in štabi za TO. Politično pa vodi in povezuje akcijo Socialistična zveza oziroma njen koordinacijski odbor, ki je moral načrte za akcijo izdelati do konca februarja. Izdelani so tudi akcijski programi osnovnih organizacij, ki vsebujejo naloge s področja prometne varnosti, požarne varnosti in usposabljanja civilne in narodne zaščite. Komite za SLO in družbeno samozasčito je dolžan program dopolniti z roki in nosilci nalog. Neposredni nosilci nalog s tega področja pa so delavski sveti in drugi samoupravni organi.

KAKO SMO PRAZNOVALI LETOŠNJI OBČINSKI PRAZNIK

Slavnostna seja v najmlajši krajevni skupnosti

S slavnostno sejo vseh treh zborov občinske skupščine v novem domu krajanov v Vrbju smo zaključili praznovanje letošnjega občinskega praznika. V lepo urejenih in slavnostno okrašenih prostorih so se poleg delegatov zbrali tudi prvoborci in nosilci partizanske spomenice 1941, delegaciji pobratenih občin Kruševac in Bačka Palanka ter predstavniki občine Varaždin, dosedanja nagajenci občine Žalec, zastopniki sosednjih občin in medobčinskih organizacij. Po otvoritvi slavnostne seje in prisrčnem pozdravu pionirjev so položili venec pred spomenik padlim borcem in se poklonili spominu vseh tistih, ki so žrtvovali življenja za naš lepši jutri.

V nadaljevanju je udeležencem spregovoril predsednik izvršnega sveta skupščine občine Ervin Janežič. Med drugim je dejal: »Enaindvajsetič zapovrstjo praznujemo občinski praznik, letos pa smo se zbrali v naši najmlajši krajevni skupnosti. Tukaj zato, ker so v Vrbju že vse od prejšnjega občinskega praznika potekale priprave in prireditve, da bi olepšali svoj kraj in prispevali k njegovemu nadaljnjemu razvoju.«

Ko je govoril o položaju in razmerah v našem gospodarstvu, je menil, da je v preteklem letu porasla fizična produktivnost dela, vendar je moč opaziti nižjo rast dohodka v primerjavi s celotnim prihodkom in z rezultati v preteklih letih. Posebej je izpostavil potrebo po združevanju sredstev, kar naj bi odpravilo razdrobljeno naložbeno dejavnost in prispevalo k pre-

strukturiranju gospodarstva. Le-to mora postati močnejše in usmerjeno v izvozno dejavnost. »Ob tem ne smemo pozabiti na kmetijstvo, z raz-

V imenu domačinov je udeležence pozdravil Janez Uplaznik, predsednik sveta Vrbje (E. Masnec)

nimi ukrepi je treba spodbuditi interes proizvajalcev za še boljše rezultate.« je opozoril Ervin Janežič. Ob koncu je nekaj besed namenil tudi

nadaljnjemu razvoju žalske občine, pri čemer je treba upoštevati realne možnosti našega napredka. »Ne želimo, da bi se sedanjim težavam organizacij zrušenega dela pridružile še nove, ki bi izvirale iz nepravilnih razvojnih usmeritev.« je zaključil slavnostni govornik.

Po podelitvi letošnjih priznanj žalske občine je zbranim spregovoril še Janez Uplaznik, predsednik sveta krajevne skupnosti Vrbje. Prisotne je seznanil z dosedanjimi pridobitvami krajevne skupnosti in z njimi načrti v prihodnjih letih.

Ob koncu so udeleženci soglasno sprejeli sklep, da se naslednje leto srečajo v Grižah, kraju, ki je dal številne borce in žrtve v času naše revolucije, po vojni pa se je uspešno razvijal na vseh področjih družbenega, političnega in gospodarskega življenja.

Irena Jelen

»Kruševac iskreno čestita svoji pobrateni občini Žalec ob njenem prazniku,« je dejal kruševski delegat Džokica Radmanović. (E. Masnec)

Tomšičevci na Ponikvi

Tistega lepega poletnega popoldneva, tretjega julija, se je Ponikva kopala v soncu. Močno je pripekalo in na bližnjih poljih ni bilo videti nikogar. Pa ne zaradi pripeke. Sonce je sijalo drugače, kot so ga vajeni ljudje s Ponikve in bližnjih zaselkov. Sonce je gredo vsa srca, ki so odprtih rok pričakala številne borce Tomšičeve brigade. Tako odprtih rok in src so jih pričakali tudi v tistih težkih časih, ko so ti dobri in skromni ljudje sprejeli medse borce za svobodo. S Tomšičevci je prihajal vonj po svobodi, 3. julija 1982 pa je s Tomšičevci kraj postal bogatejši še za eno pridobitev. V Studencah so namreč dobili vodo. Petdeset domacij!

Voda! Kako sama po sebi umevna stvar za večino prebivalcev naše doline in kako težko dosegljivo bogastvo za ljudi v tem predelu. Pljunili so v roke, če so hoteli dobiti vodo. Udarniško so delali, zbirali prostovoljne prispevke v denarju in druge in tudi družba jim je priskočila na pomoč.

S kraji Studenc in Ponikve so se veselili tudi mnogi borci I. SPUB Toneta Tomšiča, pripadniki teritorialne obrambe in številni gostje. Dolgo v noč je trajalo veselje. Še pred tem so podelili plakete komandnemu kadru brigade in bataljonov ter čet in vodov s področja občine Žalec. Plakete je prejelo štirideset ljudi. Devetdeset pa so jih podelili vsem tistim, ki so darovali prispevke za razvijanje prapora žalskega pododbora Tomšičeve brigade in vsem, ki so se izkazali pri gradnji vodovoda.

Na popoldanski slovesnosti je zbranim najprej spregovoril prvoborec in predsednik občinske organizacije ZZB NOV Anton Kotnik, generalpolkovnik Ivan Dolničar pa je govoril o Tomšičevi brigadi in njenih bojih na območju žalske občine. Govoril je tudi o trenutnem gospodarskem položaju pri nas in o minulem, dvanaajstem kongresu jugoslovanskih komuni-

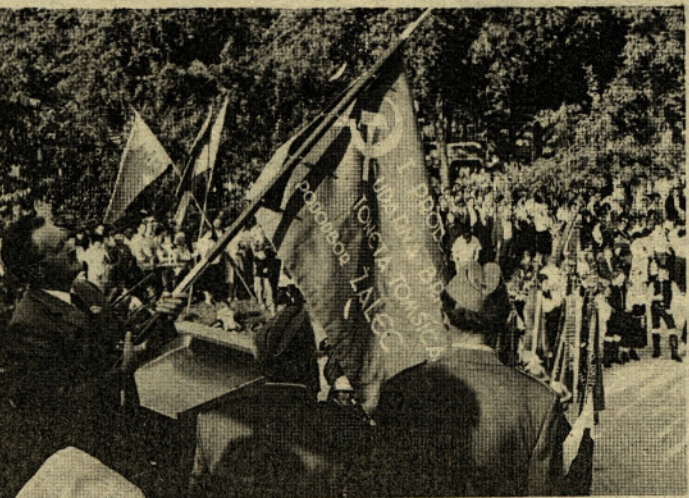
stov. »Stabilizacija je stvar slehernega člana naše družbe. In prav borci morajo znova biti vzor. Predvsem mladim rodovom. Tako kot je bilo že doslej,« je menil Dolničar.

Na slovesnosti so sprejeli med pripadnike teritorialne obrambe tudi petdeset mladih iz vse občine, ki so zaprisegli, da so moč, na katero smo lahko ponosni.

-cz

Jože Šalej podeljuje plakete komandnemu kadru brigade, bataljonov, čet in vodov na področju žalske občine. (T. Tavčar)

Generalpolkovnik Ivan Dolničar razvija prapor žalskega pododbora I. proletarske udarne brigade Toneta Tomšiča. (T. Tavčar)

OBČINSKA PRIZNANJA ZA LETOŠNJE LETO SO PREJELI

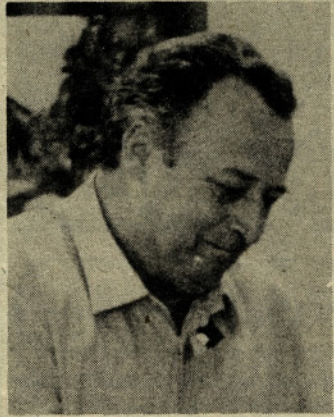
Na slavnostni seji vseh zborov občinske skupščine so v domu krajanov v Vrbju podelili priznanja najzaslužnejšim organizacijam, društvom in posameznikom. Dobitnika ZLATEGA GRBA občine Žalec za letošnje leto sta Hmežad-Delovna organizacija Kmetijstvo in Ivo Robič, dolgoletni družbenopolitični delavec.

DELOVNA ORGANIZACIJA KMETIJSTVO ŽALEC si je najvišje občinsko priznanje zaslužila predvsem z doseženimi rezultati na področju kmetijske dejavnosti. V času, ko je kmetijstvo kot gospodarska panoga vedno pomembnejše v našem družbenoekonomskem razvoju in pridobivanju hrane, si je organizacija neoporehoma prizadevala za povečanje proizvodnje. Z uvajanjem sodobne tehnologije pridelovanja in spravila se je proizvodnja hmelja iz leta v leto večala, v lanskem letu pa je dosegla največje uspehe, saj je znašal skupni pridelek hmelja kar 1.698 ton. Nič manjši niso bili uspehi v proizvodnji mleka, skupno 5.890.000 litrov mleka.

Komisija za odlikovanja in priznanja skupščine občine je zlati grb podelila tudi IVU ROBIČU, udeležencu NOB in dolgoletnemu aktivistu. Vsa leta po osvoboditvi je v občini opravljal odgovorne naloge kot tajnik občine, načelnik oddelka za splošne zadeve in družbene službe, nazadnje pa je opravljal funkcijo sekretarja in predsednika občinske konference SZDL. Njegovo prisotnost je bilo čutiti tudi na področju zdravstvene dejavnosti, v družbenopolitičnih dejavnostih in raznih društvih. Kljub upokojitvi še vedno ostaja aktiven družbenopolitičen delavec.

SREBRNI GRB so podelili: POHIŠTVENI INDUSTRIJI GARANT POLZELA za uspešen gospodarski razvoj, GLASBENI ŠOLISTO SAVIN ob 25-letnici uspešnega glasbenega delovanja in JANKU PETRIČU iz Žalca za življenjsko delo na področju hmeljarstva in pivovarstva.

BRONASTI GRB pa so prejeli: PROIZVODNO PODJETJE MIK PREBOLD ob 25-letnici uspešnega gospodarskega razvoja, VINKO JANIČ iz Šempetra za družbenopolitično delo in JELI-SAVETA PODGORNİK iz

»Zlati grb je v imenu Hmežada sprejel Franc Verstovšek. (E. Masnec)

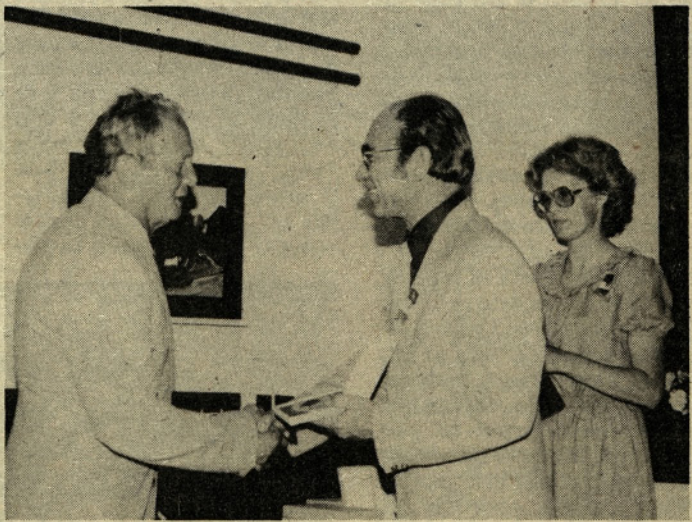
Prebolda za uspešno vodenje TOZD Kemija Šempeter in za družbenopolitično delo.

Letošnji dobitniki PLAKETE občine Žalec pa so naslednji: SMUČARSKO DRUŠTVO BRASLOVČE za dosežene športne uspehe, KULTURNO PROSVETNO DRUŠTVO VINSKA GORA za kulturno dejavnost PLANINSKO DRUŠTVO PREBOLD za športno rekreativno dejavnost, MARJAN

JUTRŠEK iz Gotovelj za društveno in družbenopolitično delo, MATEVŽ BABIČ iz Griž za dolgoletno družbenopolitično delo, PAVLINA GLUŠIČ iz Vrbja za družbenopolitično delo, ALBIN STEPISNIK iz Trnave za delo na področju kmetijstva in ANTON UPLAZNIK iz Kasaz za delo v organizacijah in društvih.

Zlate in srebrne značke so prejeli nekateri predsedniki skupščin in svetov krajevnih skupnosti ter predsedniki krajevnih konferenc SZDL, ki so eno ali več mandatnih obdobj skrbno, vestno in požrtvovalno delovali in prispevali k razvoju celotne občine. ZLATO ZNAČKO so prejeli: ANTON ŽGANK iz Gotovelj, SREČKO PIŽORN iz Andraža, FRANC TURK iz Trnave, JOŽE DRČA iz Dolenje vasi, DANIEL BRIŠNIK z Gomilkega, IVAN KOŠAN iz Zgornje Črnoce, FRANC RADIŠEK iz Žalca, FRANC ŠKRUBA iz Letuša, RUDI ZUPANC iz Šempetra in JANEZ UPLAZNIK iz Vrbja.

Dobitniki SREBRNE ZNAČKE pa so naslednji: JOŽE AVSEC iz Kasaz, STANE RUDOLF iz Migojnic, IGO CIZEJ iz Šmatevža, MILAN VASLE iz Podkraja, SLAVKO VRHOVNIK iz Galicije in MILAN ZUPANC iz Migojnic.

Zlati grb Ivu Robiču v zahvalo za dolgoletno družbenopolitično delo. (E. Masnec)

PRIZNANJA INOVATORJEM

Na slavnostni seji vseh treh zborov občinske skupščine v Vrbju so podelili tudi nagrade in priznanja Inovator Žalec 1981. Na razpis je letos prispelo za množično inventivno dejavnost 16 prijav iz šestih organizacij združenega dela, za uvajanje nove proizvodnje in poslovanja ni bilo prijavi, za raziskovalno delo pa so prispeli tri prijave iz dveh delovnih organizacij.

V množični inventivni dejavnosti je prvo nagrado prejel Edi HROVAT iz AERA, Tozid Kemija Šempeter za inovacijo zamenjava solvent premaza z vodnim premazom in je v prvem letu prihranek 1.56.118,50 din. Drugo nagrado je prejel Franc KALŠEK iz Tekstilne tovarne Prebold za inovacijo regulacija napetosti tkanine, vrednost prihranka pa znaša 1.200.000 din. Tretjo nagrado je prejel Franc VASLE iz tovarne nogavic Polzela za inovacijo mehanične zavore za lycro na pletilnem stroju. Četrto Jože ZUPANC iz tekstilne tovarne Prebold za inovacijo povezave dozirnih črpal, vrednost prihranka pa je 560.000 din. Peto nagrado je prejel Jože RAZBORŠEK iz Tekstilne tovarne Prebold za inovacijo izboljšava sistema za zbiranje in vračanje kondenzata, vrednost prihranka v prvem letu pa znaša 912.000 din. Priznanja pa so prejeli še naslednji inovatorji: Simon Plavčak in Anton Čilenšek oba iz Tekstilne tovarne Prebold za izboljššan sistem vpenjanja cevki pri previjanju preje, Franc Pečnik iz CP Celje, TOZD Asfalt kamnomol Velika Pirešica za univerzalno sto-

jalo za popravilo delov na demperjih — Belaz in za izboljšavo hladilnega sistema pri Belaz; RAFKO OCVIRK iz AERA, TOZD Kemija Šempeter za inovacijo sistem ravnanja matric na Pavmi, Miloš RADELIČ iz AERA, TOZD Kemija Šempeter za inovacijo redčenje lepila za montažo matric in Bojan VOH iz SIP Šempetra za inovacijo spremembe izvedbe puše.

Za raziskovalno delo je prvo nagrado prejel Milan GOSTEČNIK iz SIP Šempeter za inovacijo

raziskava in razvoj dvorednega obilnika koruze, drugo in tretjo nagrado si delita inovaciji Otona MUČKA in Ivana JELENA, oba iz SIP Šempetra, za raziskavo optimalne tehnologije in ustreznih strojev za spravilo sena in travne silaze na družbenih posestvih, in skupina inovatorjev Rudi JANEŽIČ, Vinko PAVLIČ in Milan VERONEK iz Hmežada in Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec za inovacijo strojno sajenje hmelja.

T. Tavčar

Nada Lukman-Flis, predsednica skupščine raziskovalne skupnosti, podeljuje drugo nagrado Francu Kalšku. (T. Tavčar)

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

Ukradeni otroci

(Nadaljevanje iz 5. številke)

V času bivanja otrok v zbirnem taborišču za Avstrijo (Frohleiten) sta se po tistem borili organizaciji VOMI in Lebensborn, da ugrabita čim več otrok za svoje posebne namene, vendar sta se jeseni 1942 sporazumeli, da bo Lebensborn sprejel zaradi pomanjkanja prostora le do tri leta stare otroke. Nameni obeh organizacij so bili znani. Otroke, ki bi jih prevzela organizacija Lebensborn in ki so bili rasno sprejemljivi, naj bi posvojili člani esesovskih družin, ki sami niso imeli potomstva. Seveda bi te družine nikdar ne zvedele, čigavi otroci so bili. Iz zbirnega taborišča Frohlehiten so otroke septembra 1942 razdelili v glavnem na osem otroških taborišč. V ta taborišča, ki še niso bila dokončna za določene skupine otrok, so naprej delili otroke — dekleta posebej, fantje posebej, pred tem pa so bili že tako razvrščeni po abecedi. Kasneje so delili v glavnem po spolu in starosti. Vsi, ki so bili za delo sposobni od 14. leta starosti naprej, so prišli v taborišča, kjer so bila zanje pripravljena delovna mesta v industriji, obrti in tudi na kmetijah.

Akcije izseljevanja družin so se nadaljevale in najbolj so bila prizadeta področja Savinjske doline, Kozjanskega, Šaleške doline in Zagorja ob Savi.

Življenje otrok v taboriščih je bilo neznosno. Še danes so ostali neizbrisani grenki spomini in verjetno jih bodo otroci, ki so danes matere in očetje, nosili s seboj do konca

življenja. Vsi se spominjajo jutranjih apelov — zborov, ki so bili zgodaj, obvezne telovadbe, pa naj je bil mraz, sneg ali dež, slabega zajtrka, če se prekuhani vodi lahko reče zajtrk, potem pa delo... Mnogim so ostale v spominu osebe Lagerführerjev, ki so bili navadno strogi, da ne rečem sadistični ljudje, ki se jim ni omehčalo srce niti ob pogledu na otroke, ki umirajo od lakote. Ob vsem hudem, kar so morali prestajati, pa so sledila še sporočila o smrti matere, sestre, brata... Tako so tekli dnevi in meseci do osvoboditve.

Repatriacija ukradenih otrok je potekala ob pomoči številnih služb ter meddržavnega sodelovanja. Države Belgija, Francija, Luksemburg, Holandska in Jugoslavija so se zedinile v soglasju in s cilji dogovora z dne 9. novembra 1943, s katerim je bila ustanovljena UNRRA. Sklenile so, da bodo organizirale vrnitev izseljenih oseb ki pri-

padajo Združenim narodom in sicer čim hitreje in učinkoviteje po dobro usklajenem načrtu.

V Sloveniji so ustanovili repatriacijske baze in karantenske postaje na Jesenicah, ki so bila najvažnejša obmejna postaja, v Kranju, Radovljici, Gozdu Martuljku, Preddevoru, Ljubljani, Mariboru, Slovenski Bistrici, Celju in drugod. Mnogo se jih je vrnilo, mnogo pa za vedno ostalo v tuji zemlji. Mnogi otroci, ki so se vrnil domov, niso našli nikogar več. Otroci, ki so bili izgnani in so ostali živi, se vsako leto srečujejo na srečanjih, ki so vsako leto v drugem kraju. Leta 1972, ko je bilo prvo redno srečanje ob 30-letnici na izgon iz dvorišča okoliške šole, so izvolili tudi svoj organizacijski odbor, ki jih je medseboj povezoval. Letos bo tako že 10. zaporedno srečanje. Še vedno pa so za marsikoga žive besede Franca Šetince, ki jih je spregovoril zbranim ukradenim otrokom 23. aprila 1977 v Mariboru, torej ob počastitvi 40-letnice ZKS, 85-letnice rojstva maršala Tita, ob obletnici ugrabitve otrok staršem NOV IN USTRELJENIH TALCEV: slika 2 »Nekateri pravijo: pozabimo vendar že enkrat to preteklost! Potegnimo črto in zaživimo samo za danes in za jutri! Prav gotovo se ne bi toliko vračali v preteklost, če bi šlo le za časovne razsežnosti določenih pojavov, če bi šlo le za sence, blede otenke nekega, čeprav strašnega časa. Vse to, o čemer govorimo, je žal tudi sedanjost, ki marsikje in v marsičem grozi, da bo prešla tudi v prihodnost. Ko smo pred tremi desetletji fašizem porazili in smo lahko prav kmalu spoznali, da smo ga uničili le vojaško, nam je bilo jasno, da ne smemo sprejeti pozabljenja. Plevel, ki smo ga takrat otrebili, je vzrnil na drugem koncu, v drugačnem okolju. Zato, ker žal še nismo zničili vsega tistega, kar pogojuje njegovo rast.«

Naši otroci v repatriacijski bazi v Celju.

NAŠI OBČANI

70 LET SPOMENIČARJA VILIIJA REBERŠAKA

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Zalec nas je opozorilo, da je prvoborec in spomeničar Vili Reberšak, s partizanskim imenom Rado, pred dnevi praznoval svoj 70. življenjski jubilej. Obiskal sem ga na njegovem domu v Zalcu. Ko sem mu pojasnil, zakaj sem prišel, in mu čestital, se je sprva branil razgovora, nato pa je le privolil in sedla sva v dnevno sobo. Zastavil sem mu nekaj vprašanj, predvsem me je zanimala njegova življenjska pot, ki ni bila poslana z rožicami, nasprotno, bila je polna težkih življenjskih preizkušenj. Te so tudi oblikovale njegov značaj in osebnost, kakršna je značilna za borce, revolucionarje, velike idealiste in humaniste, ki so vse svoje življenjske sile posvetili izgradnji samouprave socialistične družbe.

Vili Reberšak se je rodil v Romuniji, v Bukarešti, oče je bil doma iz Kozjanskega, mati pa iz Šmartnega ob Paki. Oče je bil keramični delavec in ga je njegova življenjska pot zanesla v Romunijo in Sovjetsko zvezo. Ko je bil oče ob izbruhu 1. svetovne vojne mobiliziran, se je mati s štirimi otroki preselila najprej v Liboje, nato pa v Zabukovico. Vili se je v Slovenskih Konjicah učil za trgovca, čeprav je želel postati pilot. Po končani trgovski šoli je bil nekaj časa brez službe, nazadnje mu je le uspelo dobiti delo v rudniku v Zabukovici. Kmalu je spoznal tegobe tedanjih družbenih razmer in težak položaj delavca. Nato se je zaposlil v Zadrugi v Zabukovici, kjer je delal skupaj z Rudijem Čilenškom in Ivom Zupancem. Oba sta ga hitro navdušila in vključila v organiziran odpor proti tedanjim razmeram. V kulturnem društvu Zarja so se začeli kaliti revolucionarni in med njimi je bil tudi Vili Reberšak. Še dobro se spominjam, kako sta ga Betka in Rudi Čilenšek sprejela leta 1938 v Komunistično partijo na kratkem sestanku celice v Zabukovici. Takoj je sprejel tudi partijsko

zadolžitev; odgovarjal je za delo SKOJ-a v Zabukovici.

Ceprav se Vili Reberšak nerad spominja dogodkov iz narodno osvobodilne vojne, pa sem ga nagovoril, da mi je tudi o teh pripovedoval. Med tem ko sva pila kavo, je počasi, vendar zbrano in jedrnat orisal nekatere najpomembnejše dogodke.

»17. junija 1941 so me aretirali, iz Zaleca odpeljali v Maribor, nato pa me izselili v Srbijo. Spominjam se, da sva se v Beogradu videla z Olgo Vrabčič, ki je tudi bila v izseljeniškem vlaku. Že med potjo sem skušal večkrat pobegniti, vendar mi ni uspelo. Ujeli so me in me vrnil na vlak. Mishi na pobeg nisem niti za trenutek opustil. Po treh dneh bivanja v Srbiji sem pobegnil z nekim Ljubljancem. Pred Zagrebom sem izstopil in se peš podal po levem bregu

Vili Reberšak pozimi leta 1944 v Oplotnici.

Save do meje na Sotli. Ze na slovenski strani sem naletel na vojaško patroljo, ki me je ponovno vrnila na hrvaško stran. Nato sem se odločil, da bom preplaval Sotlo, kar mi je tudi uspelo. Ko sem prišel na suho, sem naletel na neko neurejeno žensko, ki je ravno tako pobegnila iz Srbije. Zaradi stroge konspiracije nisem mogel zvedeti, kdo je, gotovo pa je bila partijka. Brez oklevanja sem se podal proti Zidanemu mostu in Rimskim Toplicam, kjer sem naletel na vojaško patroljo. Pognal sem se v hrib, patrolja pa za mano. Ušel sem jim. Bil sem namreč dober tekač, saj sem se pred vojno ukvarjal za atletiko in bil celo član državne reprezentance v maratonu, ki bi morala nastopiti na olimpijskih igrah v Grčiji. Domov sem se srečno vrnil 7. julija 1941, se javil materi, nato pa takoj dobil zvezo s Savinjsko četo.«

Iz pripovedovanj Iva Zupanca in opisanih dogodkov ob prvi frontalni bitki na Čreti se spominjam, da ste v tej bitki sodelovali tudi vi.

Kako se spominjate teh dogodkov?

»Da, to je bila velika preizkušnja za nas, dobro smo se držali. Takšnih preizkušenj je bilo že mnogo: napad na Šoštanj, Kozjanski pohod...«

»Vsi ti dohodki so se živo vrezali v njegovo kleno postavbo, hkrati pa oblikovali trdnega in odločnega človeka.

Po vojni je Vili Reberšak opravljal vrsto pomembnih dolžnosti, kar osem let je bil tudi predsednik občinskega odbora ZZB NOV Zalec.

Nazadnje sva se pogovarjala o današnjem času, na katerega gleda z zaskrbljenostjo. »Posamezniki se vse premalo odgovorno obnašajo, mislim pa, da imajo preveč pooblastil pri odločanju o pomembnih zadevah. Če hočemo narediti več reda, se bo potrebno posluževati ostrejših ukrepov.« je menil. Za slovo sem mu stisnil roko in mu zaželel še mnogo zdravih let.

jk

LJUBAN JAKŠE

Bilo je vroče julijsko opoldne, ko sem se napolnil v Stopnik pri Vranskem. Skrbelo me je, če Ljubana Jakšeta ne bom našel doma, saj je ta čas večina ljudi na morju ali v planinah. Ko sem prišel do vikenda, sem zagledal odprta vrata, v kuhinji pa je nekdo ropotal s posodo. Takoj sem se spomnil, da je čas kosila, ki ga je pripravljala njegova žena. Ozrl sem se po prostoru in med jablanami opazil Ljubana. Ker se že dalj časa poznava, je sledil stisk rok v pozdrav, obenem pa sem mu tudi čestital za njegovo 70-letnico, ki jo je pred kratkim praznoval.

»Na morje z ženo ne greva, ker sva najraje v Stopniku, pa tudi časa nimava, saj je s sadovnjakom dela čez glavo,« mi je napol v šali dejal Ljuban. »Poglej, kako so letos polne jablane, pa tudi drugega sadja bo dovolj,« mi je ponosno razkazoval, nato pa si otrl pot s čela. Nato me je povabil, da sva sedla na klopce pod košatim bora, se za trenutek opravičil in se takoj vrnil s skodelico lepih malin in mi jih ponudil. Da ga ne bi prikrajšal za slastno kosilo, žena je namreč pripravila gobovo juho iz gob, ki jih je nabral Ljuban, sem mu takoj razložil namen obiska. Na prekrizanih nogah si je podprl glavo, zazrl se je v dolino in začel pripovedovati. Ko sem začel beležiti prve stavke, sem se spomnil, da sem se znašel pred človekom, ki ima v novinarstvu bogate izkušnje, saj je Ljuban dolga leta bil direktor in dopisnik TANJUGA, vendar je strah hitro minil, saj so njegove izkušnje pomagale tudi meni, da sem ta razgovor lahko tudi zapisal. Pa preberite, kaj mi je povedal:

»Rodil sem se na Vranskem v učiteljski družini. Po opravljeni klasični maturi v Mariboru sem nadaljeval študij na pravni fakulteti v Ljubljani. Tu sem se vključil v na-

predno študentsko gibanje, bil član akademskega kluba Triglav, v katerem so se zbirali levičarsko usmerjeni študentje. Leta 1932 sem postal član SKOJ-a. Začel sem se vključevati v organizirano partijsko delo, v letih 1933 in 1934 sem delal z Borisom Kidričem.

Ilegalna pisma je pisal v moji študentski sobi, zaupal mi je raznašanje letakov. Leta 1934 sem aktivno deloval v partiji, zato me je Boris Kidrič poslal v Celje, kjer sem se sestel s Petrom Stantetom. Ker je bila partija v Prebolu po aretaciji Šlandrov razbita, sem dobil nalogo, da organizirajo ponovno postavitve na noge. V kantini pri tekstilni tovarni Prebold sem se sestel s štirimi delavci in jim govoril o politični situaciji. 25. novembra 1934 so me aretirali, ker je bila odkrita centralna tehnika, ob obisku v Celju me je izdala neka natakarka iz Bele cerkve pri Vojniku. Tedaj se je začelo težko obdobje, polno trpljenja in življenjskih preizkušenj. Na sodišču v Beogradu sem bil obsojen na leto dni robije v Sremski Mitrovici. Ničesar nisem priznal. Tu sem se srečal s Šlandri, Vrnčcem, Api-

hom in drugimi revolucionarji. Leta 1935 sem bil sprejet v KP. Na to sem se zadrževal v Ljubljani in na Vranskem. Na Vranskem sem skupaj z naprednimi mladinci in Sokoli organiziral pesne vaje, ki pa so imele tudi politično ozadje. Učil sem jih plesati, skrivaj pa smo prepevali revolucionarne pesmi. V Šoštanju, se spominjam, smo skupaj z Luko Leskovškom in Slavkom Šlandrom organizirali sestanek in opozarjali na tedanje razmere.

V tem času sem bil predsednik okrožnega komiteja mladine, marca 1941 aretiran in transportiran v Parmo v Italijo. Tu sem se srečal z Rudijem Hribarjem iz Prebolca. Decembra 1943 sem bil poslan na prisilno delo v Vestfalijo, od koder sem skušal pobegniti s ponarejenimi dokumenti, vendar mi ni uspelo. Sledilo je najhuje. Odpeljali so me v centralni nemški logor v Sachsenhausen, grozote tega logorja pa je težko opisati. Nikoli ne bom pozabil, ko so nas Nemci evakuirali pred ofenzivo Rusov, ko nas je od 50.000 ujetnikov ostalo živih le še 10.000, ostale so pobili na poti v štirinajstih dneh. Spominim se tudi Matilde Kernovšek iz Zaleca, ki sedaj živi v Črni gori. Ko so se Nemci razbežali, so nas sprejeli Amerikanci, preko Prage smo prišli na Dunaj, od koder sem prišel peš v Celje.

Tudi po vojni je življenjska pot Ljubana Jakšeta zanimiva. To je pot politika, publicista, novinarja, leta 1950 pa je postal tudi predsednik šahovske zveze Jugoslavije. Vseskozi je bil namreč njegov konjiček šah, lani je bil ponovno izvoljen za predsednika šahovske zveze Jugoslavije, sedaj pa je član predsedstva.

Najin razgovor sva zaključila z dogovorom, da bo spomine zbral in zapisal, saj so dragocen vir naše zgodovine.

jk

IZ POBRATENE OBČINE KRUŠEVAC

18. SVEČANOSTI SVOBODE

Delegacija naše občine se je udeležila otvoritve velike kulturne in politične manifestacije, ki se vsako leto odvijava spomin na 1000 ustreljenih borcev in rodoljubov iz Kruševca in njegove okolice. Svečanost se je pričela s polaganjem venca pred spomenikom Kosovskim junakom v središču mesta, nato pa je povorka krenila k memorialnemu spominskemu parku »Slobodištu«. Na mestu, kjer je med vojno stal okupatorski logor, se sedaj razprostira spominski park, eden najlepših v Jugoslaviji. Po svoji estetski in idejni zasnovi predstavlja park simbol smrti in življenja. Letno gledatišče, ki sprejme tudi do 20.000 gledalcev, je bilo ob otvoritvi 18. svečanosti Svobode še posebej svečano. Otvoritev svečanosti je potekala po ustaljenem programu s prižiganjem ognja in polaganjem vencev. Predsednik občinske skupščine Vojislav Savić je prebral povelje »V imenu živih«, v katerem je

poudarjena obljuba živih, da bodo branili pridobitve revolucije.

Svečanosti svobode so potekale ves teden, otvorili so jih člani kulturno-umetniškega društva Branko Krstanović iz Beograda s poezijo o svo-

bodi. Vsako leto sodelujejo na teh svečanih najboljše kulturne skupine iz vseh republik in pokrajin.

Delegacija naše občine je imela ob tej priliki vrsto delovnih razgovorov s predstavniki občine Kruševac, s ciljem, da bi se sodelovanje med pobratenima občinama še razširilo. Še zlasti na gospodarskem področju. jk

Vhod v spominski park, imenovan Sončna vrata, predstavlja simbol svobode.

TURNŠKOVA KMETIJA V PODVRHU

Ko se makadamska cesta od žovneške graščine povzpne proti Podvrhu, se pogled ustavi na urejeni Turnškovi kmetiji. Lepa lega in zaokroženost zemljišč pogojujeta usmerjeno proizvodnjo, ki daje izdatne viške mesa, mleka in hmelja. Zapišimo še, da imajo Turnški pridne roke in smisel za napredno gospodarjenje.

Poletnega dopoldneva, ko sem jih obiskal, se je kmetija kopala v vročem soncu. Ženski sta imeli dela na vrtu, oče Turnšek je bil zdoma, sin Janko, ki je nasledil kmetijo, pa je z obračalnikom grabil seno.

Med tem je pritekla mlada gospodinja. »Menila sem, da ste živinozdravnik, ki smo ga poklicali, da bi cepil prašiče.« je rekla in si obrisala potno čelo. »Če iščete moža, kar stopite na travnik ...«

Stopal sem po mrvi, ki se je sušila, in v zraku je že dehtelo po senu. »Nimam več veliko dela na travniku. Stopite k ženskam v hiši, takoj bom za vami.« je dejal mladi gospodar in še hitreje pognal traktor.

Dohitel me je sredi brega in potlej sva stopila v hlev. Tu je bilo še pred dnevi do 70 glav, v glavnem pitancev, ki pa sta jih med tem že prevzeli ljubljanska Gruda in Mesnine Celje. »Pitanci so dosegli pravšnjo težo, zato smo jih dali iz hleva. Sedaj, ko je živine manj, sva z ženo ujela čas za teden dni dopusta na morju. Za živino bosta poskrbela oče in mati in ko se vrneva, bosta odšla starša v Dobrno. Še dobro, da smo za delo štirje pri hiši in tako vse popravimo sami.« je modroval Janko.

Poleg pitancev imajo v hlevu 10 krav molznic. Čeprav

Mlada Turnška pred lepo urejeno domačijo

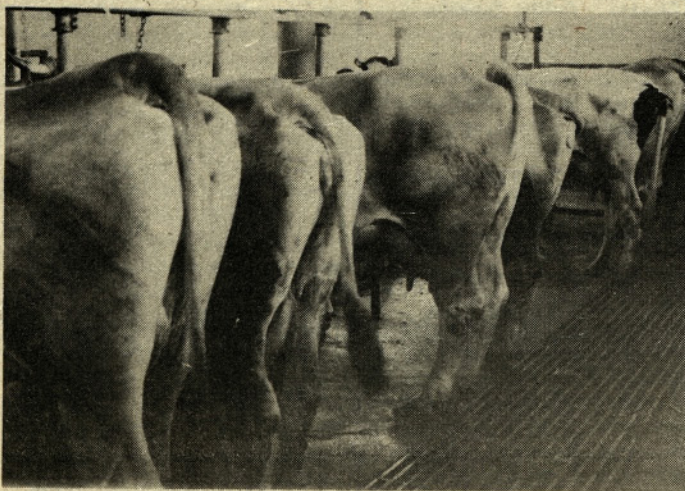
veliko mleka porabijo za mlado živino (telet za privez v glavnem ne kupujejo), prodajo mlekarji letno 20 tisoč litrov mleka. S pitanjem ustvarijo 15 tisoč kilogramov viška mesa, nekaj pa jim vrže tudi hmelj. Letos ga imajo na 1.8 ha. Lepo kaže, le da ne bi bilo toče, ki je sicer že oklestila polja v okolici.

Na kmetiji ima vsak (v investicije vložen) dinar svoj namen. Ker na 14 ha velikem posestvu (pet ha je gozda) ne pridelajo za tolikšno število živine dovolj mrve, so vzeli nekaj zemlje v najem. Travnike temeljito gnojijo z gnojilom pa tudi z umetnimi gnojili. Draga so, a se kljub temu izplača, saj letno štirikrat kosijo.

Za živino tako pripravijo veliko silaže. Za zdaj imajo na voljo 430 m³ silažne krme in sicer 280 m³ koruzne in 150 m³ travne silaže. Tako ima živina na voljo dovolj dobre silaže

skozi vse leto. Živina dobi tudi nekaj koruznega šrota, vendar iz doma pridelane koruze.

Ko smo posedli za mizo v hiši, sta Turnška razgrnila svojo računico: »Če bi za pitance kupovali drago koruzo oziroma močna krmila, ne bi bilo računa s pitanjem. Koru-

Pogled na krave molznice v Turnškovem hlevu

Barbki še ni bilo 40 let, ko je mater neke noči zadela kap. Pokopali so jo in Barbka je ostala sama na kmetiji. Ker nikdar ni delala, so zemljo nekaj časa še obdelovali hlapci in deklet. Denar je začel usihati, pridelki so bili vse bolj skopi in slednjič so mlado gospodinjino zapustili vsi posli.

Da njive ne bi ostale neobdelane, so jih prevzeli v najem sosedje v vasi. Z denarjem, ki ga je prejemale od najemnine in sekanja hoste, je sedaj živitarila že ne več mlada Smrekarica. Vse bolj se je vdajala pijači in takšno neredno življenje ji je zarisalo ostre gube v nekoč brhko lice. Vse bolj se je zapirala v hišo, grunt pa je nazadoval. Čas je storil svoje in ko so začele strehe natekati, ni bilo nikogar, ki bi jih popravil. Živine že dolgo ni bilo več, v hlevih, po stanovanju so se sprehajale miši in podgane.

»Kdo bi si mislil, kako hitro lahko propada grunt, če ni ljudi za delo pri hiši,« so modrovali sosedje.

Bila je pomlad in po vrtovih so že cvetele češnje, ko je prišel v vas krošnjar Jovo. Ljudem je prodajal glavnike, mlo in podobne reči. In ta krošnjar se je na veliko začudenje vaščanov nastanil pri Smrekarici. Poletje se je že prevesilo v jesen, ko je krošnjar odšel. Čeprav se je Smrekarica tudi poletje zapirala v hišo, so sosedje kmalu opazili, da je noseča. »Ste jo videli, zanosila je s krošnjarjem!« so se pogovarjali sosedje.

Rodila je zdravega, krepkega fanta. Ker ni bila več sposobna vzgajati otroka, so ga vzeli v rejo sorodniki. Sekala je les, kupovala pijačo in plačevala rejnino za sina. Videvala ga je bolj poredko. Rasel je kot konoplja, odslužil vojake in odšel na tuje. »Tega ne bo več nazaj,« so menili sorodniki, a so se uštili.

Bila je zgodnja pomlad in sneg je komaj skopnel, ko je potrkal na vrata Smrekarjeve hiše lepo oblečen mlajši možki. »Kaj bi radi?« ga je nejevoljno pogledala in pobarala gospodinjino fant pa se ji je na široko nasmehnil in dejal: »Mati, kaj me več ne poznate, vaš sin sem?!«

Zenica je bila vsa iz sebe, v zadregi si je gladila kuštrave lase in posadila sina za mizo. »Če ste pri volji, sem pripravljen ostati na gruntu. Veselje imam do zemlje.« jo je ogovoril sin. »Jaz sem zanič, če želiš, bo grunt tvoj,« mu je odvrnila mati.

Mladi Smrekar je držal besedo. S prihranki si je nabavil traktor, semena in drugo orodje, pa tudi štiri krave so prišle v hlev. Oral je, sejale, krpale strehe in plačeval dolgove, ki jih je naredila mati. Bilo je težko delo, a mladost vse premaga. Ko je na jesen mladi Smrekar pospravil prve pridelke, je še pred zimo pripeljal v hišo nevesto. Naključje je hotelo, da je bila mlada hči nekdanjega Barbkiinega snubca Pavleta, ki ga je zavrnila, ker je jecljal.

Sosedje so z veseljem opazovali mladega Smrekarja in njegovo ženo, kako obnavljata grunt.

V deželo je prišla nova vjigred in mlada sta na njivi sadila krompir ter pripravljala zemljo za setev koruze, ko se je primajala na polje stara Smrekarica. Zadnji čas ni več pila in prvič se ji je po tolikih letih obraz razlezel v nasmeh, ko je gledala mlada, kako delata na njivi.

»Joj, tako sem vesela, ker grunt ni propadel. Še bo živel Smrekarjev rod!«

Mladima so dobro dele materine besede in še sama se nista zavedala, kdaj sta se prišla za roki in si ju čvrsto stisnili ...

L. Tk

za je namreč odločno predraga.« sta ugotavljala. S tem, ko bi preuredili stari hlev, bo možno povečati prirejo še za 50 pitancev. Zato potrebujejo novih 200 m³ silaže. Vse sta že naprej izračunala, predvidela.

V hiši vstajajo poleti ob petih, legajo ob 21. uri. Pozimi je več predaha.

Poprečna letna mlečnost krav v njihovem hlevu se giblje okrog 5000 litrov, pri govejih pitancih nad 400 kg teže znaša dnevni prirastek kilogram, pa tudi več.

Na rob naj zapišemo še to, da je kmetija strojno dobro opremljena. Nekoč, kot se spominja oče Turnšek, pa so bili drugačni časi. Vse je bilo treba postoriti z voli in konji, traktorjev ni bilo. Ljudje so takrat veliko več delali, pa je bilo kljub temu življenje na kmetih bolj trdo. Bili so pač taki časi.

In še nekaj velja reči: obe stanovanjski hiši sta polni lepega cvetja. Kdo bi vedel, kdaj ženski najdeta čas, da ob obilici dela na polju in pri živini v hlevu, ujameta čas za cvetje. Vsekakor lepo.

Lojze Trstenjak

Kovač Franc Cestnik v svoji kovačnici

STARA KOVAČIJA KLJUBUJE ČASU

Težko kladivo v rokah ne več mladega prebolskega kovača Franca Cestnika je poskakovalo po nakovalu in oblikovalo kos razbeljenega železa. Nadušni meh je hropeč razpihoval žerjavico, da so iskre letele na vse strani.

Obstal sem sredi temačne kovačije, kladivo pa je pelo naprej: Kovač me je slednjič bežno ošinil z enim očesom. Nekaj hudomušnega je bilo v tem pogledu, kot bi hotel reči, da bela srajca in saje ne gredo skupaj.

Kovač je slednjič odložil kladivo na nakovalo, si s sajasto roko obrisal oznojeno čelo in dejal: »Tu, v kovačnici se ne bova stoji pogovarjala, stopiva v hišo!« Popeljal me je v stanovanje in sedla sva za kuhinjsko mizo. Bilo je očitno, da v hiši ni ženske roke, ki bi pospravljala stanovanje, a ga to ne moti. Ko je lačen, si kaj malega skuha, grlo pa poplakne v gostilni čez cesto.

Lepo je stekel pogovor in mož je dovtipno pripovedoval, kako je prebolskim kmetom domala pol stoletja podkopal konje, izdeloval različne vozove in podobne reči. Delali so od zore do mraka. Spomni se, da je za podkovanega konja dobil štiri do pet dinarjev, če pa je podkve tudi sam skoval, je stalo 15 dinarjev. Zaslужek ni bil tak, da bi človek obogatel, za življenje pa ga je bilo kar dovolj.

Danes konjskih vpreg ni več, ker so jih izpodrinili traktorji. Kovaču Cestniku je žal za konji, pa tudi leta so tu, saj jih ima že 71 na plečih. Drži pa, da ga leta niso upognila, njegove roke še vihtijo kladivo, pa tudi šegavost ga ni zapustila.

»Veste, predolgo sem imel kovaško obrt, da bi na stara leta kratko malo zaprl kovačijo. Obrti res nimam več, v kovačnico pa prihajam domala vsak dan, pa naj bo petek ali svetek. Sprehodim se po njej, prijemam v roke kladiva in drugo orodje, poženem meh pa tudi kak-

šno reč skujem. Brez tega ne morem. Ne dam se še, veste, pa čeprav sem v življenju marsikaj okusil. Imam svoje prijatelje in znanke, s katerimi se dobivamo v bližnji gostilni. Rad zvrnem kozarec, dva, dobrega vina, ker z vinom pride dobra volja in zažive spomini. Večkrat se pogovarjamo o nekdanjem Preboldu in o ljudeh, ki so takrat krojili politiko. Veliko jih je že pomrlo, drugi pa so se umaknili za zapeček; Prebold pa napreduje.»

Franca Cestnik se je izučil kovaške obrti pri Ajdihu v Seščah. »Joj, koliko konj je bilo treba podkovati. Delali smo od šestih do sedmih zvečer. Delo je bilo različno. Ko je postal pomočnik, je odšel in se zaposlil v Trbovljah. Vojaščino je odslužil v Prilepu. Po končani podkovski šoli v Ljubljani, je prišel v Prebold in odprl kovačijo.

Prišla so leta okupacije. Z Nemci se ni »zastopil« in ko je zvedel, da ga nameravajo vtakniti v vojaško suknjo, jo je pobrisal v partizane. V Šlandrovi brigadi se je tepel z Nemci ter nazadnje staknil hudo pljučnico, ki bi ga skoraj pokopala.

Po vojni je v njegovi kovačnici naprej pelo kladivo. Dela je bilo veliko. Imel je dva vajenca, pa kakšnega pomočnika, na stara leta pa je ostal sam. Tudi dela ni bilo več toliko kot nekoč.

Cestnik se rad spominja minulih časov, zlasti so mu pri srcu tovariši iz Šlandrove brigade. Proslava 40-letnice Šlandrove brigade bo priložnost, da se bo srečal z nekdanjimi borci.

»Žal mi je, da nekoč na Slovenskem cvetoče kovaške obrti kmalu ne bo več. Ni več mladih, ki bi se ogreli za ta poklic, stari pa smo odslužili in kovačije propadajo. Tako bo tudi z mojo kovačijo, vendar o tem ne premišlujem. Časi se spreminjajo in življenje teče svojo pot ...« meni kovač Cestnik.

L. Trstenjak

Barbkini snubci ...

Bila so leta, ko so se za Smrekarjevo Barbko pulili snubci. Kaj bi se ne, ko pa je bila hči imovitih staršev, pa tudi po brhkosti ji zlepa ni bilo enake.

Smrekarjeva kmetija je bila največja v dolini; ob potoku je ropotal mlin in za hosto je pela žaga. Smrekar je na njivah pridelal največ hmelja in bil vrsto let župan.

»Smrekarji so rojeni pod srečno zvezdo, vse kar primejo, se jim v rokah spremeni v zlato,« so rekli sosedje in zavistno gledali na njihovo bogatijo.

Barbka je bila edinka in starša sta računala, da bosta zaslužila vsaj trški zdravnik ali sodnik. »Naša Barbka,« je govorila mati Smrekarica, »ima prenežne roke, da bi molzla krave in rila po zemlji. Gospa bo!« V mislih jo je že videla, kako se vozi v kočiji in stanuje v gosposki hiši.

Pa se je zgodilo, da je gospodarja Smrekarja ubilo drevo, ko so sekali les za žago. Tako ga je stisnilo v zemljo, da še pisnil ni in zdravnik, ki so ga pripeljali s konji, je lahko ugotovil le še smrt. Gospodinja je moževa smrt hudo potrla, zlomila pa je ni. »Bo že kako,« si je rekla in prijala vaje v svoje roke. Imela je več dekel in dva hlapca, od katerih je mlajši Tine začel naskrivaj pogledovati za Barbko.

Tine je bil postaven fant in domača hči ni ostala hladna ob njegovih ognjevitih pogledih. Ko je naneslo, da je mati Smrekarica odšla po opravih na sodnijo in je prišla Barbka v hlev pogledat, kaj dela Tine, se ji je fant približal, jo objel in poljubil. Njuna ljubezen je trajala do jeseni, do tistega dne, ko ju je Smrekarica zalotila skupaj. »A tako,« je dejala in oštela hčerko. »S hlapcem se boš spečala, namesto da bi čakala na primernega ženina.« Barbka je jokala in se zarila v kamro, mati pa je hlapcu velela, naj gre od hiše. Naslednje jutro je Tine povezal culo in odšel brez slovesa. Tineta je zamenjal grbasti Miha, ki pa pri delu ni bil tako ročen kot prejšnji hlapec.

Naslednji snubec je bil Goričanov Pavle iz sosednje vasi. Vedelo se je, da je sin pridnega kmeta in bi bil kar primeren za mladega gospodarja na Smrekarjevi kmetiji. Ženski sta snubca povabili v hišo in prinesli na mizo bokal vina. Nekaj časa so se pogovarjali o letini in podobnih zadevah, nazadnje pa se je fant ojunačil Smrekarico pobaral, če mu da hčer. Nič ni rekla, le smehljala se je in pogledala hči. Ker ta ni rekla nič, je besedo povzela mati in dala Pavletu vedeti, da se hči še ne misli poročiti. Pavleta je pogrelo, saj je vedel, da sta ga ženski zavrnila.

Ko je odšel, je mati dejala hčeri: »Veš, Pavle ni za nas. Jeclja in lahko bi se zgodilo, da bi jecljali vajini otroci. Pa tudi imeniten ni dovolj za našo hišo, se bo že našel kakšen boljši ženin zate.«

Še so prihajali snubci, a Smrekarica je vsakega zavrnila. Eden je šepal, drugi je bil premajhen, tretji je imel predolgi nos ...

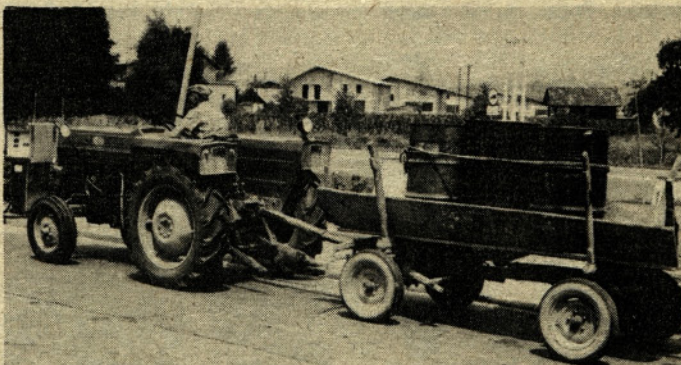
Nafta za obiranje hmelja

Kljub počitnicam aktivnost komunistov v naši občini ne pojenja. Ena glavnih pokongresnih nalog je ta, da vse osnovne organizacije razpravljajo o občinskem operativnem načrtu, ki zajema vprašanja izvoza, uvoza, preskrbe, vse oblike porabe in ostalo.

Vse osnovne organizacije Zveze komunistov bodo mo-

normalen potek proizvodnje v naslednjih mesecih.

Drugi splet aktivnosti je zagotavljanje potrebnih energetskih surovin. Gre za preskrbo prebivalstva s premogom in kurilnim oljem. V zvezi z oskrbo velja zapisati, da so težave tudi z mesom. Treba pa bo storiti tudi vse, da bo kmetijstvo imelo na voljo zadosti nafte. Sekretar OK

rale v vseh temeljnih in delovnih organizacijah ter drugih delovnih skupnostih poskrbeti za pripravo akcijskih programov, v katerih se bo treba opredeliti, kaj vse storiti za

ZKS Ludvik Semprimožnik ostaja optimist in meni, da bo nafte v času hmeljevega obiranja dovolj, kaže pa tudi, da ne bo kritična tudi oskrba z električno energijo.

NOVI SIPOVI STROJI

KRSTIL JIH JE MILAN KNEŽEVIČ

Ko so pred kratkim v tovarni kmetijskih strojev SIP v Šempetru praznovali praznik delovne organizacije se je slovesnosti udeležil tudi predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan Knežević, ki je svečano krstil tudi tri nove stroje, ki so povsem rezultat lastnega znanja in inventivnega dela strokovnjakov te so-dobne tovarne.

Vrtavkasti zgrabljajnik VZ 500, obiralnik za koruzo KK 55 in pobiralno silažna prikolica PSP 28 so sodobni stroji in zaradi svoje velikosti še zlasti primerni za večje obdelovalne površine. Ni torej naključje, če je za te stroje precej zanimanja v družbenem sektorju kmetijstva. Nekaj dni pred krstom so namreč blizu Polzele izvedli demonstracijo teh strojev in kmetijski strokovnjaki so bili z njimi izredno zadovoljni. To seveda ni naključje, saj so vsi trije novi kmetijski stroji pred tem že dobili medalje na novosadskem sejmu, precej pozornosti pa so vzbujali tudi na sejmu v Münchnu. Kot vse kaže, bodo precej teh strojev izvozili tudi v Zvezno republiko Nemčijo in v Avstrijo. Seveda šele potem, ko jih bodo začeli serijsko proizvajati. To bo prihodnje leto, med

tem ko so letos izdelali le prototipne količine.

Vse pa je seveda odvisno od oskrbljenosti z materiali. Prav tu pa se zadnje čase močno zatika. Še zlasti je težaven položaj v zvezi z oskrbo s pločevino. Nedavna akcijska konferenca je bila v celoti posvečena temu, kako čim bolj izboljšati preskrbo.

Poudarili so, da je to skrb celotnega kolektiva oziroma slehernega delavca. Ena izmed nalog izdelanega akcijskega programa predvideva, da bo treba v primeru, če oskrba ne bo redna, delati tudi izven rednega delovnega časa oziroma ustaljene časovne razporeditve takrat, ko bo na voljo dovolj materiala. Tako bo mogoče nadoknaditi morebitne izpade. Vse pa bo treba napraviti tudi za povečan izvoz. Tržišče na Poljskem se je sicer znova odprlo, skušali pa bodo še več prodati v Italijo, Zvezno republiko Nemčijo, Avstrijo in Španijo. V Sipi se zavedajo, da ta tržišča zahtevajo kakovostne izdelke in bodo morali vprašanju kakovosti posvetiti še več pozornosti.

Pri izvozu ne gre toliko za lastne potrebe po devizah, saj je v Sipovih izdelkih le dva

odstotka materialov neposredno iz uvoza, pač pa bo treba devize združevati z železarji, izdelovalci lakov in barv. Torej s tistimi, brez katerih si kmetijskih strojev ni mogoče zamisljati. Ti pa nujno potrebujejo devize. Le združevanje s temi proizvajalci bo omogočilo kolektivno Sipa, da bo dobro oskrbljen. To pa bo mogoče le pod pogojem, da bo Sipi izvozil dvajset odstotkov svoje proizvodnje in da bo na tujem dosegel za svoje izdelke takšne cene kot na domačem tržišču.

Na vse te probleme so opozorili tudi ob nedavnem obisku predsednika slovenskega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milana Kneževića. Le-ta je delavcem Sipa izrekel vso pohvalo za najnovejše dosežke, poudaril pa je tudi, da so tudi takšni uspehi in takšna prizadevanja, kot so v Sipi, pomemben prispevek v borbi za proizvodnjo čim več hrane, kar je ena najpomembnejših strateških nalog našega gospodarstva.

Pred krstom so dolgoletnim delavcem Sipa podelili tudi priznanja za njihovo delo.

JANEZ VEDENIK

ZVEZNO PRIZNANJE

VAJA CIVILNE ZAŠČITE

V programu NNNP naše občine za letošnje leto je bila predvidena 19. junija, za dan civilne zaščite, osrednja vaja enot CZ na Polzele. Cilj vaje je bil preveriti opremljenost in usposobljenost enot in štabov civilne zaščite v namišljeni situaciji, ki bi lahko bila še kako resna. Predpostavka vaje je vključevala bombni napad na sosesko Center Polzele, rušenje stanovanjskih objektov, zlasti stopnišč v notranjosti, požar na črpalki goriva (na Tirškovem dvorišču). Zato je vaja CZ v glavnem vsebovala zaklanjanje med časom alarma, RBK izvidništvo, dekontaminacijo terena, delo narodne zaščite, reševanje stanovalcev iz višjih nadstropij, postavitve postaje prve pomoči in prva pomoč ranjenecem; praktično delo tehnične ekipe pa na usposobitvi poškodovanih elektroinstalacij, vodovoda in gašenje specialnega požara. Zelo zamotan splet aktivnosti, ki je zahteval natančnost predpostavke, dobre zveze, jasne odločitve in izurjene izvajalce, predvsem pa operativno vodstvo, ki bo imelo ves čas pregled nad situacijo.

Opazovalci vaje so lahko videli v glavnem ves potek vaje. Videli so veliko mero iznajdljivosti pripadnikov CZ, spretnost in usposobljenost za ravnanje z opremo in sredstvi, ki jih imajo. Videli so lahko, kako se v takšni akciji hitro združijo vsi tisti obrambni potenciali kraja, ki so nujno

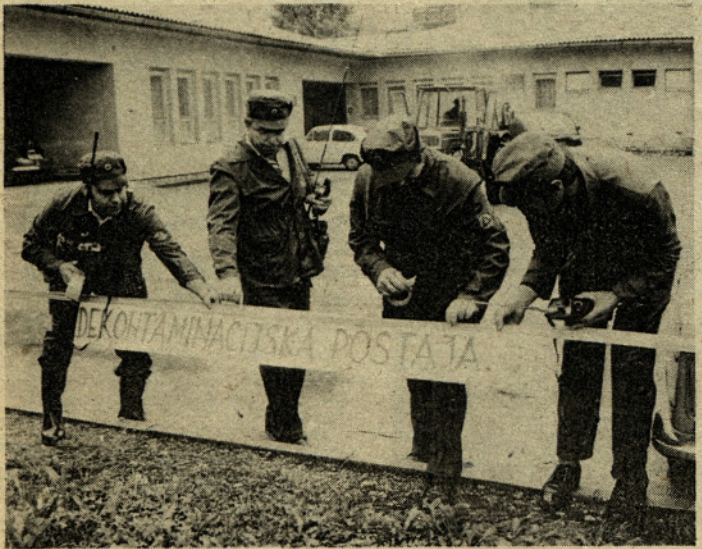
potrebni. Spoznali so lahko, da vsaki organizaciji združenega dela ali krajevni skupnosti ni potrebno razvijati, opremljati in usposabljanje vseh specialnih enot CZ, temveč le tiste, za katere se tako dogovorijo v krajevni skupnosti. Videli so tudi splošne enote pri delu, ki so opravile pomembno delo v stanovanjskih objektih, za katere so ustanovljene.

Učenci OS Vere Šlander Polzele so ta dan prvič organizirano (seveda v času alarma) odšli v svoj zaklonilnik in v njem ostali do konca nevarnosti.

Po zaključku vaje je bila predstavnikom KS Polzele svečano izročena plaketa CZ, ki jo je krajevni skupnosti za dosežene rezultate pri razvoju CZ podelila predsednica ZIS — tov. Milka PLANINC. Po naporih in resnosti, s katero štab CZ v Polzele pristopa k reševanju zahtevnih nalog, bi dejal, da je to priznanje v pravih rokah.

Za zaključek še tole: ne glede na kratek časovni potek vaje, je komisija za informativno in propagandno dejavnost KS Polzele uspela izdati posebno številko glasila za informiranje občanov, ki je bilo posvečeno vaji, zraven pa še tekoče obveščati opazovalce o poteku vaje.

Tekst: Franc Jelen
Foto: Tone Tavčar

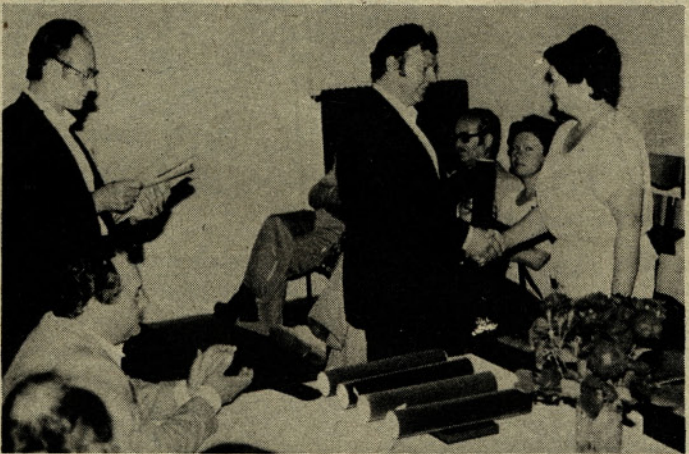
Takole so udeleženci akcije pripravljali dekontaminacijsko postajo.

KRAJEVNI PRAZNIKI

Gotovlje

V krajevni skupnosti Gotovlje so konec junija zaključili praznovanje krajevnega praznika, ki ga praznujejo 22. junija, ko se je okrožni partijski komite Celje s Franjem Vrnčcem na čelu preselil iz Joštovega mlina v Medlogu v osno-vno šolo Gotovlje. V času krajevnega praznika so izvedli vrsto kulturnih srečanj: predstavo igre Grof Herman Celjski, ki jo je uprizorilo kulturno društvo

da so glavne naloge srednje-ročnega obdobja 1981—85 komunalno in stanovanjsko urejanje zaselkov, zdravstveno varstvo krajanov, razvoj SLO in DS, izboljšanje okolja, telefonsko omrežje, v zaselku Podvin bo potrebna gradnja nove traja postaje in drugo. Podelili so tudi priznanja krajevne skupnosti. Zlato plaketo krajevne skupnosti sta prejela pokojna Stanko in Ida Vasle, v

Binca Verdnik sprejema zlato značko KS Gotovlje. (T. Tavčar)

iz Ljutomera, pripravili so srečanje starejših krajanov, starih sedemdeset in več let, lovsko strelsko tekmovalstvo ter športne prireditve. Zadnji dan praznovanja pa je bila slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. O pomenu praznovanja ter o nalogah v prihodnje je govoril predsednik skupščine krajevne skupnosti Stanko Dolar in med drugim povedal,

njunem imenu so jo prejeli njuni svoji. Srebrno plaketo so prejeli Anton Žgank, Samoupravna komunalna skupnost in Kulturna skupnost občine Zalec, zlato značko pa je prejela Binca Verdnik. Ob zaključku so pripravili program kjer sta nastopila otroški pevski zbor podružnične šole Gotovlje, ki ga vodi Vlada Rode, in ženski pevski zbor, ki ga vodi Tanja Janič.

Andraž

S krajevnim praznikom se v Andražu spominjajo prve partijske bitke v zaselku Lovče — 26. junija 1942. Letos so pripravili več prireditev. Na slavnostni seji skupščine in družbenopolitičnih organizacij pa je o dosežkih v zadnjih letih in nalogah za prihodnje govoril predsednik sveta KS Andraž

Srečko Pižorn, nato pa so podelili priznanje KS, ki ga je prejel Jože Srednšek, trener andražkih smučarjev-skakalcev. Priznanja OF pa so prejeli: Rafko Zabukovnik, Anton Mešič, Milan Rebernik, Anton Sitar in Simon Ograjenšek.

T. TAVČAR

Tabor

V spomin na ustanovitev odbora OF praznuje krajevna skupnost Tabor svoj praznik in dnevi od 1. do 8. avgusta. V ta namen se bodo izvršile številne športne, kulturne prireditve, meddružinsko strelsko tekmo-

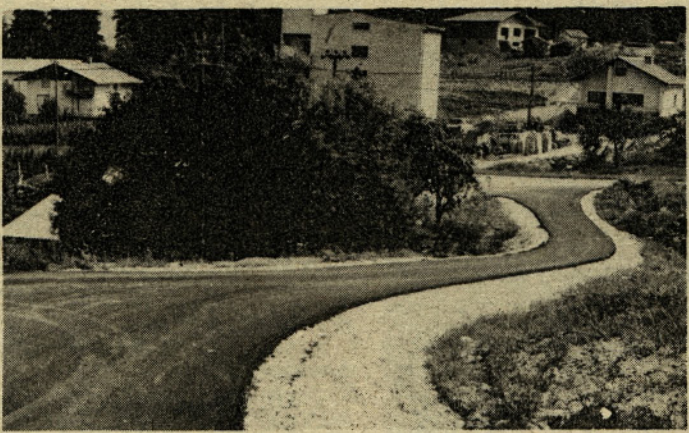
vanje, planinski pohod, na slavnostni seji skupščine krajevne skupnosti pa bodo podelili priznanja OF. Ob tej priložnosti bodo predali namenu tudi odsek ceste Podlog-Pondor.

Asfaltirana cesta v Pongracu

Od skupne doložine 2200 m ceste v Pongracu, krajevna skupnost Griže, je že asfaltiranih 750 m. Celotna investicijska vrednost znaša okrog 3 milijone din. Sodobno cestno povezavo je dobilo 23 gospodinjstev.

To je le nekaj podatkov, s tem zapisom pa smo želeli poudariti aktivnost občanov pri izgradnji ceste, saj brez njihovega deleža, predvsem pa delovne zagnanosti, ceste ne bi bilo. Režijski odbor za izgradnjo ceste je prizadevno

vodil Ivo Samardžija, ki ima skupaj z Jožetom Jurharjem največ zasluga za opravljeno delo. Omenimo naj še, da je Anton Cizej brezplačno opravil utrjevanje ceste. 650.000 dinarjev so prispevali občani, za asfaltiranje je sredstva zagotovila samoupravna komunalna interesna skupnost, ostalo pa krajevna skupnost in delovne organizacije. Uradna otvoritev ceste bo ob praznovanju krajevnega praznika Griže, v mesecu avgustu. jk

Del nove ceste v Pongracu

KAKO DOLGO ŠE TAKO?

Manj kot leto dni je minilo od takrat, ko smo z nemalo ponosa spremljali zaključna dela pri urejanju spominskega parka okrog spomenika žrtvam fašističnega nasilja na Polzele in tudi sodelovali pri svečani otvoritvi. Nedvomno je z njim dobila Polzele bolj urejen, skoraj že mestni videz. Posebej lepo je sedaj, ko so že ozeleneli „napori“ članov hortikulturnega društva in je ta kotiček že dobil izgled, kot je bil v ideji zamisljen.

Zato nikomur ne bi smelo biti vseeno, da si je nekaj mladih nadebudnih Polzečanov izbralo steze okrog spomenika, zlasti pa prostor proti Domu SVOBODE s pasajo pri blagovnici za preizkušanje kolesarskih in motorističnih spretnosti. Na prostoru, ki je bil namenjen izključno pešcem, lahko kdaj pa kdaj spremijamo vse vrste kolesarskih in motorističnih vragolij s posebej zanimivimi vložki, ko si pešci s skoki na zelenice rešujejo gola življenja. Spominski park nismo gradili zato, da bi bil komurkoli dirkališče, temveč z namenom, da bi se poklonili spominom in občudovali ustvarjalnost ljudi.

Ne verjamem, da to počnejo člani mladinskih organizacij, katerih predstavniki so se na otvoritvi svečano obvezali, da bodo skrbeli za urejenost parka. Vem, da so to mladi, ki jih razganja objestnost; med njimi tudi tako mladi, da bi najraje povprašali njihove starše, če vedo, kaj počno njihovi ljubljenci. Zato ni odveč vsak dan in vsak podooben pojav posebej preprečevati, storila pa opozoriti. Prav tako ni odveč kdaj pa kdaj opozoriti otroke, kje vožnja kolesi in mopedi ni dovoljena. Za tiste najbolj trdo-bučne, ki si nikakor ne dajo dopovedati, kaj je red, pa bo treba poskrbeti drugače.

TEKMOVANJE V KOŠNJI

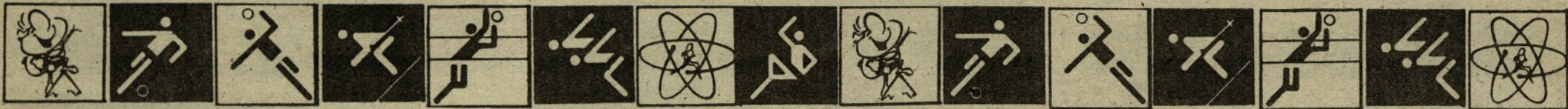
Med prireditve, za katere lahko napišemo, da so postale že kar tradicionalne, sodi prav gotovo tudi tekmovalstvo v košnji. V teh dneh se pripravljajo na takšno tekmovalstvo na Homu. Tako kot vsako leto, bo tekmovalstvo tudi letos organiziralo Planinsko društvo Zabukovica. Lanskega tekmovalstva se je udeležilo 20 ekip, letos pa prireditelj pričakuje še večjo udeležbo. Značilno za tekmovalstvo na Homu je, da so nekoliko zamenjali običajno delitev dela med moškimi in ženskami — moški poprimajo za grablje, ženske pa se pomerijo v košnji. Če vas zanima, kako izgleda takšno tekmovalstvo, pridite 8. avgusta ob 14. uri na Hom.

F. J.

PRVA STANOVANJSKA ZADRUGA V OBČINI

Družbeno usmerjena zadruga gradnja je ob prizadevanjih stanovanjske zadruge Zalec in ob podpori vseh družbenih dejavnosti končno zaživela tudi v praksi. Lani je torej bila ustanovljena Stanovanjska zadruga Zalec, nosilca sta Juteks in Ferralit. Zadrugi svet je doslej imel 29 sej, skupščina se je sestala petkrat, kar kaže, da je bilo delo v zvezi s pridobivanjem zemljišča, urbanističnem urejanju in s pripravo zgradbenega načrta, zahtevno. Predno so pred dnevi zasadili lopate na Škafarjevem hribu, kjer bo stalo 60 individualnih hiš, je bilo potrebno sprejeti vrsto sporazumov, največ zapletov pa je bilo pri pridobivanju zemljišča. Sedaj je zemljišče že dano v upravljanje zadrugi, pričeli pa so tudi s komunalnimi deli.

V občini je možnih še več družbeno usmerjenih stanovanjskih gradenj, preko stanovanjske zadruge pa je gradnja smotrnejša, cenejša, z njo pa lahko dosežemo tudi ustreznjšo zazidljivost prostora.

PRIZNANJA NAJZASLUŽNEJŠIM

Na krajši slovesnosti so pred dnevi v Preboldu najbolj zaslužnim športnikom, delavcem, trenerjem in mentorjem za leto 1981 podelili zlate, srebrne in bronaste Bloudkove značke in priznanja telesnokulturne skupnosti. Zaslužni športniki pa so dobili knjižne nagrade. V imenu družbenopolitičnih organizacij občine je zbrane pozdravil predsednik SZDL Janez Meglič ter dobitnikom čestitail, značke pa je podelil predsednik komisije za priznanja TKS Zalec Dani Terglav.

Zlate Bloudkove značke: Kristjan Bobovnik (TKS Zalec), Jože Cerovšek (Partizan Zalec), Franc Ježovnik (PD Zabukovica), Alojz Znidaršič (Partizan Sempeter) in Božo Jordan (TKS Zalec).

Srebrne Bloudkove značke: Jože Oblak (SK Braslovče), Marija Urnkar (Partizan Tabor), Janez Pirnat (Partizan Griže), Janez Štorman (Partizan Sempeter), Jože Gračner (OSZ Zalec), Mitja Urisek (SK Zalec), Branko Povše (Partizan Andraž), Zoran Veber (SK Zalec), in devet šolskih športnih društev: Zalec, Griže, Sempeter, Polzela, Prebold, Vransko, Braslovče, Petrovče in OŠ Ljuba Mikuš Zalec.

Bronaste Bloudkove značke: Darko Naraglav (Jamarski klub Prebold) in Jože Sredenšek (SK Andraž).

Zlate TKS značke: Partizan Sempeter, Partizan Griže in Tone Culk ob 80-letnici.

Srebrne TKS značke: Vito Samardžić (Partizan Zalec), Alojz Ambrož (OZ tabornikov Zalec), Maks Veniger (SD Zalec), Jože Herič (Partizan Zalec), Ljubo Korber (Partizan Griže), Jože Pavlič (Partizan Zalec), Rado Rotar (SK Zalec), Niko Pražnikar (SSD

Ljuba Mikuš Zalec), Partizan Vinska gora, občinska strelska zveza Zalec, OZ tabornikov Zalec, Komisija za športno rekreacijo KS Prebold, PD Prebold, PD Zabukovica, SK Braslovče in SK Andraž.

Bronaste značke TKS: Iztok Hanžič (SK Braslovče), Milan Brišnik (Partizan Vransko), Franc Spegelj (Partizan Vinska gora), Karel Grešak (SD Griže), Marko Džudarič (SD Liboje), Rudi Kranjc (SD Prebold), Anton Plohl (SD Sempeter), Zmago Šoštar (PD Tabor), Vinko Čater (SSD Zalec), Ivan Vodušek (Partizan Vinska gora), Silvo Ramšak (Jamarski klub Prebold), Vlado Jager (Invalidi Zalec), Miran Blagotinšek (Partizan Polzela), Ivan Volk (Partizan Petrovče), Partizan Andraž. Bronaste značke TKS so dobile tudi vzgojiteljice iz vzgojno varstvenih ustanov, vendar so jim jih podelili na njihovi zaključni prireditvi. Prejele so jih: Marija Čulk, Martina Golob, Breda Vodovnik, Majda Palir, Alma Ješterle, Cveta Tržan, Milena Dosedla, Ivanka Oštir, Štefka Drev, Jana Kokotec, Milena Selišnik, Nada Ljubič, Tončka Trnovšek, Zdenka Pikelj, Breda Glavnik, Andreja Mrevlje, Martina Krašovic, Vida Štingel, Nuša Sribar, Breda Rovani, Štefka Popit, Julka Kučer, Barbka Urbanc in Marija Jager. Knjižne nagrade za športne dosežke so dobili: karateist Pušnik; smučarski skakalci Jože Verdev, Franjo Ažman, in Janez Tanjšek; šahist Franc Brinovec ml. in Partizan Sempeter za 1. mesto v republiški odbojarski ligi.

V imenu vseh, ki so prejeli priznanje se je zahvalil najstarejši — 80-letni Tone Culk.

Tone Tavčar

Zlate Bloudkove značke so prejeli tudi Božo Jordan (na levi). Značko prejema iz rok predsednika komisije za odlikovanja in priznanja Danija Terglava. (T. Tavčar)

Zbiranje sredstev za vlečnico na Gozdniku

Že dalj časa potekajo razgovori v zvezi z izgradnjo smučarsko turističnega centra na Gozdniku; v zadnjih dveh letih pa tudi konkretne akcije za izvedbo določenih nalog za izgradnjo tega centra. Doslej so občani z območja Griž ter ostalih področij opravljenih v zvezi s posekom in zemeljskimi deli lepo število prostovoljnih delovnih ur. Opravljena so vsa buldožerska dela na celotni dolžini proge, izvedeno odvodnjavanje ter vse potrebno glede priprave zemljišča za postavitev vlečnice. Izvedena so bila določena dela na cesti od Matijevca do smučišča, ki služi tudi povezavi posameznih kmetij na tem območju Gozdnika.

Kljub prostovoljnemu delu so potrebna v naslednjih letih za pridobitev določenih naprav, predvsem pa vlečnice v letošnjem letu, ustrezna finančna sredstva. Del teh sredstev naj bi v naslednjih treh letih prispevale posamezne samo-

upravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti, del sredstev pa določene organizacije združenega dela in občani Griž v obliki prostovoljnih prispevkov.

Ravno te dni poteka akcija zbiranja sredstev, ki jih bodo prispevale posamezne družine z območja krajevnih skupnosti Griže. Prepričani smo, da se bodo občani s svojimi prispevki dobro odzvali, saj daje postavitev žičnice na Gozdniku slehernemu delavcu na našem širšem območju, zlasti pa še mladini, možnost te zdrave in vedno bolj razširjene rekreacije. Ob tem kaže poudariti tudi to, da vsaki naši družini pač ni mogoče oditi na nekajdnevno smučanje v Kranjsko goro ali kam drugam na bolj oddaljena smučišča, ali pa v tem stabilizacijskem obdobju celo preko meje v Italijo ali Avstrijo. To zmorej predvsem tisti, ki imajo dovolj sredstev, pa tudi časa.

-an

Košarkarski klub Garant v slovenski košarkarski ligi

Košarkarski klub Garant, ki nastopa kot sekcija TVD Partizan Polzela, si je preko kvalifikacij zagotovil mesto v slovenski košarkarski ligi, in na ta način najboljšo proslavil 10-letnico ustanovitve košarkarske sekcije na Polzeli.

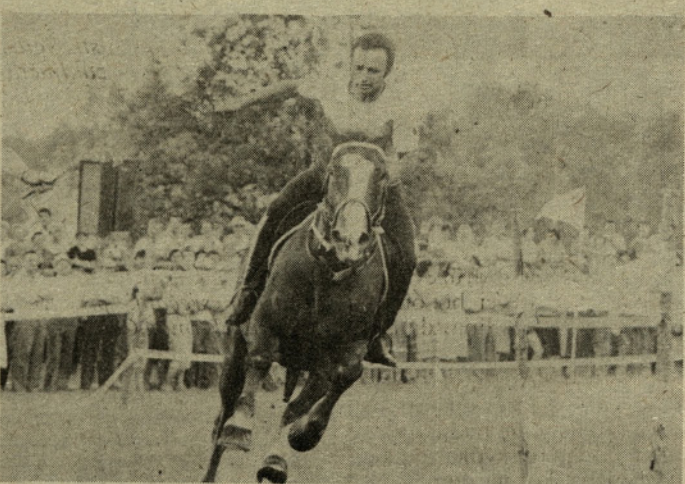
Uspeh seveda ni prišel preko noči, je namreč plod vztrajnega in načrtnega dela. Prvi rezultati takega dela je bila leta 1976 uvrstitev v zaključni del pionirskega festivala, kjer je ekipa OŠ Vera Šlander zasedla 4. mesto.

V letih 1979 in 1980 pa sta ekipi KK Garant v kategoriji kadetov zasedli 7. oz. 13. mesto v republiki.

Načrtno delo z mladimi, nenehno selekcioniranje in povezovanje z ekipami iz celotne občine Zalec je moralo pripeljati do zastavljenega cilja: uvrstitve v slovensko košarkarsko ligo.

Ekipi KK Garant in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu uspehu, iskreno čestitamo!

Dani Terglav

Niko Zupanc, član Konjeniškega kluba Gotovlje je zasedel 3. mesto v galopski dirki. (T. Tavčar)

4000 ljudi v Gotovljah

Konjeniški klub iz Gotovelj, ustanovljen je bil pred dnevi, je v nedeljo, 11. julija, organiziral veliko konjeniško prireditev, na kateri so sodelovali konjeniški klubi iz vse Slovenije. Prireditve, ki je bila odlično organizirana, je privabila več kot 4000 obiskovalcev, ki so z navdušenjem spremljali bogat spored. Tako so videli preskakovanje ovir, kjer so nastopili najboljši slovenski jezdci, izkazal pa se je tudi domačin Ervin Čas. Žal se ni uvrstil v baraž (drugi del tekmovalja), vendar ne zaradi neznanja, pač pa bolj zaradi smole. Zanimive so bile tudi kmečke konjske dirke, kjer so prav tako sodelovali domačini iz Gotovelj. V galopski dirki je domačin Niko Zupanc zasedel odlično tretje mesto.

Kot nam je zatrdil predsednik Konjeniškega kluba iz Gotovelj Rudi Trobiš, bodo takšne prireditve odslej vsako leto. Gotovljani bodo veliko pozornost namenjali tudi vzgoji mladih jezdcev, skušali pa bodo sodelovati tudi na čim več tekmovaljih, saj bodo tako nabrali precej prepotrebnih izkušenj. Zanimivo je, da imajo v Gotovljah tudi dva ponija, tako da lahko na svoj račun pridejo tudi najmlajši.

Na nedeljski prireditvi je zbranim spregovoril predsednik konjeniškega kluba iz Gotovelj Rudi Trobiš. Tekmovalce in navzoče pa je v imenu DPO in skupščine občine Zalec pozdravil sekretar OK ZKS Zalec Ludvik Sempimožnik, ki je poudaril pomen kluba tudi z vidika SLO.

Svojevrsen je bil tudi komentar Toneta Fornezija-Tofa, ki je med drugim povedal, da bi morali tudi naši gospodarstveniki, ki ne premagajo vseh ovir, dobiti kazenske točke in odstopiti. Saša Domanjko iz Celja, ki je tekmovala na uvoženem konju, pa je po Tofovem mnenju samo zato izpadla, ker je bil konj uvožen. Za Mišo Molk je povedal, da se najbolje počuti kar v gostilni Novak.

V Gotovljah pa je bilo veselo še po tekmi. KK je pripravil zabavno prireditev s srečolovom, za prijetno razpoloženje pa so skrbeli poleg Tofa še Miša Molk, Tatjana Dremelj in ansambel Amfore. -nik

Bicikel rally

Stara modrost pravi: kadar te najbolj pestijo težave, sedi, se odpočij in razmisli o stvari. Delavci Sigme pa v času, ko se ubadamo z vprašanji, kako čimprej pokriti primanjkljaj in vzpostaviti kontinuirani tok proizvodnje, nismo ravno sedli, kot svetuje modrost. Odločili smo se, da na drugačen, boljši način umirimo živce in se za nekaj ur odtrgamo od vsakodnevnih težav, problemov in načrtov. Organizirali smo rally, ne avto rally, kot je to običajno, temveč bicikel rally. Sliši se sicer manj zvenече. Povem vam pa, da je bilo prav zabavno in po mnenju vseh izvršno.

Lepo junijsko vreme je pozdravilo naše vrle kolesarje, ki so se naj-

prej preizkusili v spretnosti vožnji. Nikar ne mislite, da je bilo enostavno. Le redkim je uspelo izvesti vaje povsem pravilno in brez spodrslijav. Po prvem delu jih je čakala še vožnja, dolga približno 20 kilometrov, kjer so morali pokazati tudi znanje prometnih predpisov. Organi javne varnosti bi bili najbrž prijetno presenečeni, če bi videli, kako naši delavci poznajo pravila kolesarjenja in koliko vedo o prometu. Na pot smo krenili v Grižah in zaključili v Limbergu. Tu je vse sodelujoče čakala okusna malica in osvežilna pijača. Najboljšim ekipam smo podelili pokale. Sledilo je še družabno srečanje, ki smo ga popestrili s številnimi družabnimi igrami.

A. Trivan

Zmagovalna ekipa v spretnostni vožnji, ki je zaslužno osvojila prvo mesto.

Tečaj za neplavalce

Smučarsko društvo v Preboldu je že pričelo s tečaji za neplavalce. V prvi skupini ga je obiskovalo 38 malčkov, starih od 5 do 9 let. Če bo vreme lepo, jih nameravajo pripraviti še pet.

T. Tavčar

Tečajniki s svojimi vadiitelji plavanja. (T. Tavčar)

Postali smo prijatelji

Mnogo pikrih je bilo izrečenih na račun poraza Žalčanov proti Ljutomerčanom v oddaji Srečanja. Bodi tako ali drugače, nekdo mora potegniti krajši konec. Tekmovalna mrzlca je minila, mi pa smo postali prijatelji. Sklenili smo dogovor o izmenjavi kulturnih skupin med obema občinama. Dramska skupina iz Vrbij je gostovala v Ljutomeru s komedijo Smešni preciozi v režiji Janeza Starine. Ljutomerčani pa so se v Gotovljah predstavili s Hermanom Celjskim.

Lepo je bilo v Ljutomeru, lepo je bilo v Žalcu. Pred številnim občinstvom sta obe skupini doživeli toplej sprejem. Največji uspeh pa je prav gotovo v tem, da smo postali prijatelji.

J. Ocvirk

Najboljša obramba je znanje

Galileja, vas na obrobju žalske občine, je v začetku julija sprejela pod svoje okrilje 34 mladih fantov in deklet — prostovoljcev v enotah teritorialne obrambe. V prostorih podružnične šole so si mladi iz celotne občine nabirali strokovno, idejnopolično in varnostno znanje.

Ko smo jih obiskali, so kljub zgodnjim jutranjim uram zaključili strokovni del pouka. Zdaj je bilo treba spoznati še orožje, ki je prostovolje že čakalo na dvorišču. Program usposabljanja je obsegal 21 ur, na koncu pa so se mladinci preizkusili še v streljanju z malokalibersko in zračno puško.

Mladi prostovoljci med svečano zaobljubo.

Življenje v taboru je bilo pestro in zanimivo. Prvi večer jih je obiskal komendant teritorialne obrambe Lojze Kampuš, ki jim je povedal nekaj več o njihovih nalogah in o vlogi v enotah teritorialne obrambe. V spominu bodo ohranili tudi večer ob tabornem ognju, kjer so skupaj s prvoborcem Ludvikom Zupancem-Ivom obujali spomine na revolucionarni boj v Savinjski dolini. Zadnji dan so krenili na pot proti Ponikvi, kjer so se srečali z borci Tomšičeve brigade. Tu so mladi obljubili, da bodo aktivno delovali v enotah teritorialne obrambe in branili svojo domovino.

Kaj menijo mladi prostovoljci: SIMONA TKAVEC, Griže: „Na pripravah sodelujem prvič in lahko rečem, da mi ni žal za mojo odločitev. Že dolgo časa sem si želela spoznati vojaško življenje, čeprav tu seveda ni čisto tako kot v pravi kasarni.“

GREGOR VOLAVŠEK, Gotovlje: „Kmalu bom moral obleči vojaško suknjo in zato se mi zdi prav, da že prej spoznam in vidim,

kako bo. Vem, da bo v vojski vse veliko strožje, pa bo kar slo. Najbolj všeč mi je to, ker smo lahko pobliže spoznali vrste orožja.“

BRANKO PLOŠTJNER, Sempeter: „V taboru sodelujem prvič in to mi je tudi prva priložnost, da spoznam vojaški način življenja. Všeč mi je in upam, da bom še kdaj sodeloval.“

VIOLETA ŠTOJS, Sempeter: „Življenje v taboru se mi zdi zelo zanimivo, pa ne samo zato, ker spoznavamo bojne veščine, orožje in malo drugačen način življenja. Všeč mi je, ker tu dobiš tudi nove prijatelje in nove znance. Možnosti za to pa je veliko, ker smo zbrani iz cele občine.“

ANA BABIČ, Prebold: „Bila sem v službi, ko je predsednik mladine iskal prostovoljce. Takoj sem se odločila. Zakaj? Želela sem spoznati vojaško življenje in ker sem dekle, najbrž ne bom nikoli odšla na redno služenje. To je edina priložnost, da vidim, kakšno je vojaško življenje. Všeč mi je, ker vsi izpolnjujejo svoje obveznosti, kar sem tudi pričakovala.“ -ij

Simona Tkavec

Gregor Volavšek

Branko Ploštjner

Violeta Štojs

Ana Babič

Da ne pozabimo

80-letnica hmeljarne

V rej rubriki smo že zapisali, da so 5. decembra 1880 v Gradcu potrdili obstoj Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu in da je bil ustanovljen občni zbor tega društva 21. maja 1881. leta. Danes bomo zavrteli kolo zgodovine v čas, ko je bila ustanovljena prva hmeljarna na našem območju in spregovorili o njenem delu, problemih in o življenju v takratnem obdobju.

Hmeljarna je bila ustanovljena leta 1902 kot zadruga in kot eden izmed dveh zavodov Hmeljarskega društva. Na začetku ni šlo brez težav, ker je večina hmeljarjev dvomila v rentabilnost novega podjetja. Kljub temu se je zbralo preko 90 zadrugnikov, ki so prispevali vsak svoj delež. Ob ustanovitvi je zadruga začela graditi svoje lastne prostore po načrtih hmeljarne v Mainbergu na Bavarskem. Kmalu se je pokazalo, da so bili prvotni dvomi odveč, podjetje je bilo čedalje bolj uspešno, prvotni prostori pa niso več zadostovali vsem potrebam hmeljarske proizvodnje. Zaradi tega so že leta 1907 prvič povečali prostore, kasneje pa še nekajkrat.

Anton Petriček deli glede na pridelovanje hmelja čas v tri obdobja: na goldinarstvo — to je čas nekje do leta 1899, ko so pridelali 58.650 meterskih stotov hmelja. Po letu 1900 se začne kronsko obdobje, v katerem so pridelali 179.230 stotov in pa dinarsko obdobje po letu 1923 s 111.900 meterskimi stoti hmelja. Podatki kažejo, da je v zadnjem obdobju proizvodnja nekoliko manjša kot v prejšnjih letih. To je posledica številnih boleznih in škodljivcev, ki se pojavijo na hmeljskih nasadih v teh letih.

Ko prebiramo zgodovino Žalca in Savinjske doline, vedno naletimo na ista imena ponavadi ljudi, ki so pripomogli pri razvoju in napredku naše doline. Tudi pri hmeljarni je tako. A. Petriček meni v svojem govoru ob 50-letnici društva takole:

„Največjo zaslugu za ustanovitev Hmeljarne imata Josip Širca in Franc Roblek, ki sta še sedaj udeležena načelstva, prvi kot poslovođa in drugi kot njen predsednik.“

Za pospeševanje in okrepitev hmeljske kupčije je bila pomembna udeležba Hmeljarskega društva na raznih razstavah. Leta 1882 sodelujejo na razstavi v Trstu, 1888 v Furstenfeldu, 1889 na Dunaju, leta 1900 v Parizu, 1906 v Londonu, pa v Pragi, Berlinu, Brnu, Barceloni in leta 1913 v Žalcu.

Končajmo z mislijo A. Petrička: „Povpraševanje po južnoštajerskem hmelju je prav živahno, kar je posledica intenzivnega delovanja Hmeljarskega društva, Hmeljarne in Oznamovalnice za hmelj. Spodnještajerski hmeljarji so imeli vedno obilo priložnosti, da so se teoretično nadalje izobraževali o negovanju hmelja, obiskovali so hmeljarske okoliše in najvažnejša hmeljarska tržišča v Nürnbergu in Žalcu.“ Temu dodajmo: delo Hmeljarskega društva je pripomoglo k uveljavljanju slovenskih hmeljarjev, hkrati pa se je preko društva ohranjal in uveljavljal slovenski jezik.

Franci Ježovnik

Načelstvo Hmeljarne 1929: predsednik Franc Roblek, podpredsednik in poslovođa Josip Širca, tajnik in blagajnik Anton Petriček, odbornika Nikolaj Kočevar in Franc Goričan.

ŽALSKA NOČ:

ŠE VEČ TAKŠNIH PRIREDITEV

Velika prireditev v počastitev 800-letnice Žalca je v središče Savinjske doline pritegnila več kot 15.000 obiskovalcev. Pester in živahen program je privabil ljudi iz cele celjske regije. Tudi vreme je bilo organizatorjem več kot naklonjeno. Pa ne samo organizatorjem, temveč tudi gostincem, ki so imeli nemalo dela s tem, da so pogasili suha grla vseh obiskovalcev. Malokdo je pričakoval tako veliko udeležbo, zato ni nič čudnega, če je marsikdo zaman iskal prostor, kjer bi se lahko za trenutek odpočil in v miru spremljal prireditev. Gostinci obljublajo, da bodo prihodnje leto poskrbeli za večje število stolov in miz ter še za boljšo ponudbo.

V Žalcu so na svoj račun prišli predstavniki vseh generacij. Za to so poskrbeli Turistično društvo in vse gostinske organizacije. Prav prijeten je bil pogled na množico ljudi, ki je hitela iz enega zabavišnega prostora na druge. Nevsakdanji je bil miren sprehod po cesti, kjer drugače kar mrgoli avtomobilov. Zato ni bilo nič čudnega, če je kdo že iz navade pogledal na levo in desno in šele potem zakoračil na drugo stran. Nekaterim je bilo sredi zabavišnih prostorov kar malce pretežno, pa so se odločili, da bodo zabavo nadaljevali za obloženo mizo kar sredi križišča. Res nevsakdanji prizor. Veselo razpoloženje je trajalo vse do jutranjih ur, kljub temu pa že v dopoldanskih urah ni bilo niti najmanjšega znaka, da je bilo mesto še pred nekaj urami eno samo zabavišče.

Žalska noč je pokazala, da se ljudje takšnih prireditev radi udeležujejo. Ob tem še v razmislek gostincem! Bi bilo treba preveč naporov, če bi ob koncu tedna ustavili promet na Šlandrovem trgu ali pa kje drugje, postavili na prosto nekaj miz in stolov ter zavrteli kakšno prijetno glasbo? Prepričani smo, da bi zaradi tega v njihov žep kanil še kakšen dinar več.

Irena Jelen

800-letnica Žalca

V mesecu septembru bodo potekale zaključne prireditve ob praznovanju 800-letnice Žalca. Od 10. do 17. septembra se bodo zvrstile športne prireditve, med drugimi naj omenimo košarkarsko tekmo med Olimpijo in Cibono ter nogometno tekmo med Olimpijo in Rabotničkim iz Skopja.

Kulturne prireditve se bodo pričele z otvoritvijo razstave „Žalec skozi čas“, z razstavo del udeležencev likovne kolonije, katere se bodo udeležili umetniki iz pobratnih občin, Koroške in žalske občine. Sledila bo otvoritev Titovega parka z zasaditvijo 88 dreves. Janez Hočevar-Rifle se bo predstavil z občinskim svetnikom Švejkom, delom Toneta Fornezija-Tofa. V okviru Taborskih kulturnih dnevo bodo pripravila program šolska kulturna društva, na posvetu se bodo sestali tudi zgodovinarji, na njem se bodo seznanili z zgodovino Žalca. Svoboda Žalec pripravlja pod vodstvom Bogomira Verasa in Francija Rizmala

opereto Radovana Gobca Planinska roža. Omenimo naj še koncert Koroškega partizanskega pevskega zbora, ki ima svoj sedež v Celovcu.

Zaključna manifestacija z zborovanjem delovnih ljudi in občanov občine Žalec bo v nedeljo, 26. septembra. Po žalskih ulicah se bo zgrnila povorka, ki bo prikaz razvoja družbenih dejavnosti in nekaterih folklornih značilnosti preteklosti in sedanjosti. Zborovanje bo na stadionu, kjer bo v prvem delu Mito Trefalt s svojimi sodelavci uprizoril potek drugega slovenskega tabora, po slavnostnem govoru pa bodo nastopili združeni pevski zbori.

Sicer pa se v Žalcu zelo vestno pripravljajo na praznovanje te pomembne obletnice. Urejujejo pročelja zgradb, izložbe trgovin so urejene s spominki 800-letnice. Med njimi naj še posebej omenimo Mladinsko knjigo, Savinjski magazin in Namo.

ZALOŽENOST IN CENE NA TRŽNICAH V ŽALCU IN CELJU

Tržnici v Celju in Žalcu sta v teh juljskih dneh dobro založeni s sadjem in povrtninami. Človek bi pričakoval, da bodo proizvajalci ob takšni živahni ponudbi blaga popustili v cenah, vendar se to ne dogaja. Kar precej je prodajalcev, ki redno prihajajo iz drugih republik, zlasti še iz Makedonije. Nekaj več prihaja

na tržišče domačinov in to v glavnem s krompirjem in zelenjavo, manj pa s sadjem.

Po kakšnih cenah kupujejo sadje in zelenjavo naše gospodinjice v teh dneh, kaže naslednja primerjava, ki smo jo naredili v ponedeljek, 12. julija, ob osmi uri zjutraj na tržnicah v Celju in Žalcu:

	Žalec kg din	Celje kg din
paradižnik	60	30—60
solata, glav.	40	50
fižol, stročji	60—65	50—60
krompir, novi	35	25—40
jabolka, nova	60	50—60
breskve	60	50—60
marelice	80	80—100
hruške	80	80—90

Jajca so bila na celjski tržnici po 6,50 do 7,50 din kos, v Žalcu pa po 7,50 din.

Razlike niso velike. Le glavna solata je bila na žalski tržnici za 10 dinarjev cenejša kot v Celju, Celjani pa so tega dne nekoliko ceneje kupovali stročji fižol. Drži pa, da je bila ponudba (izbi-

ra) v Celju precej večja kot v Žalcu.

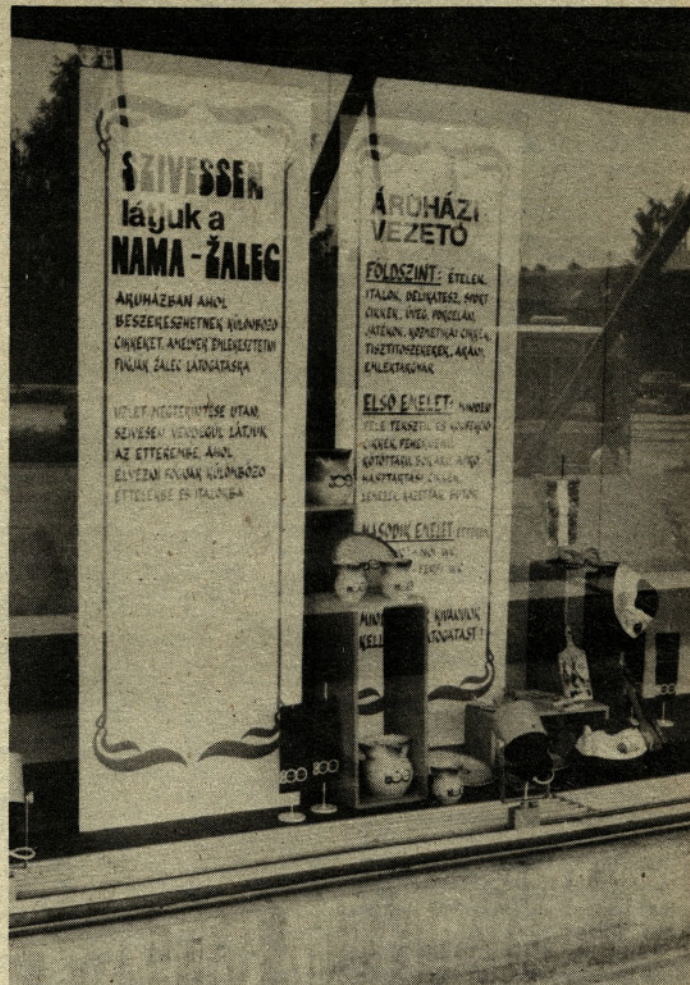
Če zapišemo še, da v mesnicah še vedno ni zaželenih izbire svežega mesa in da kupce motijo razlike v cenah za isto blago po trgovinah (stare in noveše zaloge), smo v glavnem povedali vse.

TK.

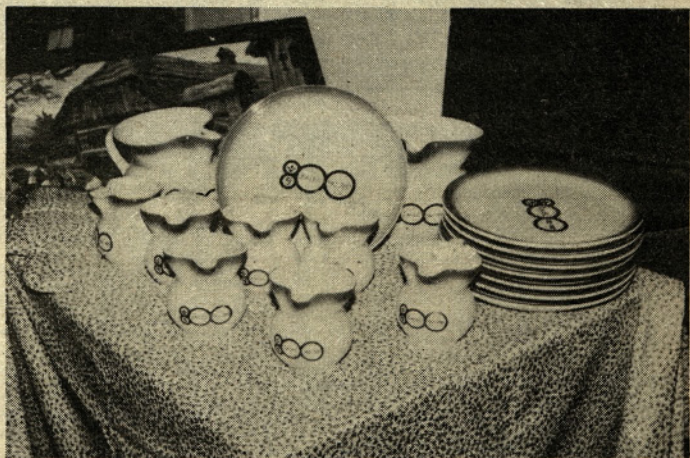

Žalska tržnica v teh dneh

FOTOKRONIKA

Autobusi s turisti z Madžarske se vsakodnevno ustavljajo pred Namo v Žalcu za kratek počitek. Medtem turisti izkoristijo čas za manjše nakupe. Gotovo gre pohvaliti Namo, ki je v izložbeni prostor namestila pano z dobrodošlico in ponudbo v madžarsčini. Zgleden primer v bitki za devize.

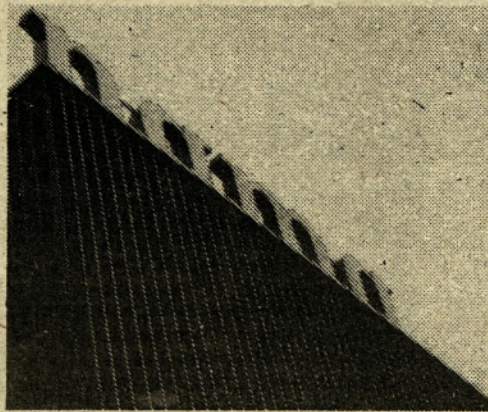
Mladinska knjiga je bogato založena s spominki 800-letnice Žalca.

Mladi najraje preživljajo počitnice ob Savinji, kjer je kopanje prijetno, pa tudi prostorske stiske ni takšne kot v bazenih. Prav pa bi bilo, da bi tudi gostinci našli interes za ponudbo osvežitve pijače, ki pa je, žal, vzdolž Savinje ni mogoče dobiti.

GOSPODARNO Z NAMO

Prihranek na času in denarju vam omogoča nakup v diskontu LEVŠKE NAME

novo središče nakupov
prodajni center
lesnine in name
levec

vam na več kot 13.000 m²
pripravlja in nudi
vse za vas in vaš dom

hvala za zaupanje

GOSPODARNO Z LESNINO

